Бани одам аъзои якдигаранд!

Рўзнома аз соли 1924 мебарояд

Овози тоҷик

آوازتاجيك

Номҳои пешинаи рўзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РЎЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

23 марти соли 2002. Шанбе № 21 (12764)

Дар фурўш нархи озод. Рўзнома соати 18.40 имзо гардид.

Ба Аълоҳазрат, ҷаноби Ислом Каримов, Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Мўҳтарам Ислом Абдуғаниевич,

Муборакбодии маро дар мавриди даҳсолагии барқарор гардидани муносибатҳои дипломатӣ байни Федератсияи Россия ва Ҷумҳурияти Ўзбекистон қабул фармоед.

Дар бадали даҳ соли сипаришуда оиди барқарор ёфтан ва рушди муносибатҳои дўстонаи россиягиву ўзбекистонӣ роҳи калоне тай гардид, ки асосашро усулияти баробарӣ, фоидаи байниҳамдигарӣ, эҳтироми байниҳамдигарии манфиатҳои муштарак ташкил медиҳад.

Дар ин бобат мўътақид ҳастам, ки ҳамкорӣ байни мамлакатҳоямон, ки нерўи бузургро соҳиб аст, минбаъд амиқ гардида, тамоми соҳаҳои нави амалиёти мутақобилаи пурсамарро фаро мегирад. Дар ин бобат халқҳои Россия ва Ўзбекистон манфиатдоранд, дар он кафолат ва замонати ҷонибдории сулҳу осоиш ва мўътадилӣ дар минтақаи Осиёи Марказӣ дида мешавад.

Ба Шумо, мўҳтарам Ислом Абдуғаниевич, тани сиҳҳати мустаҳкам, комёбиҳоро дар фаъолияти давлатиатон, ба халқи Ўзбекистон бошад, фаровонӣ ва ривоҷу равнақро таманно дорам.

В. ПУТИН,
Президенти Федератсияи Россия.

Сухани табрикии Президент Ислом Каримов дар маросими тантанавии ҷашни Наврўз

Ассалому алайкум, ҳамватанони гиромӣ!

Меҳмонони мўҳтарам!

Қабл аз ҳама шуморо ва ба тавассути шумо тамоми халқамонро бо айёми нафосату некўӣ — Наврўзи олам, ки ба сарзаминамон ташриф овардааст, самимона табрику муборакбод менамоям.

Дўстони азиз!

Ҳамаи мо медонем, ки ҷашнҳои дунёро фалсафаи хосест ва дар рўзгори халқҳову мамлакатҳои гуногун мавқею аҳамияти хоссае доранд. Вале гўем, ки дар байни ҷашнҳои зебову нотакрор Наврўз бо шукўҳу тароват ва мазмуну маънояш фарқ мекунад, саҳву хатое нахоҳад шуд.

Ин рўзи баҳосияту бузургро метавон хеле ситуд ва дар бораош дуру дароз ҳарф зад.

Наврўз — барои мо ҷашнест хеле қадимӣ, миллӣ ва азиз.

Наврўз — барои мо фасли баҳору бедорӣ, ҷавонӣ, навшавию навсозӣ ва меҳнату бунёдкорист.

Наврўз — олами нотакрору хоссаест, ки дар тўли асрҳо ба шууру тафаккур, рўҳият ва рўзгори халқамон асари чашмгире дошт ва дорад.

Наврўз — рамзи меҳру оқибати байни якдигарӣ, гиромидошт ва хайру саховат аст.

Дар чунин лаҳзаҳои пуршукўҳ ҳар инсон аз табиат баҳра бардоштан, оғўш ба рўи олам боз намуда бо орзуву умедҳои нек ба ҳаёт, падару модар, дўсту бародаронаш меҳру муҳаббат изҳор кардан мехоҳад.

Имрўз ман низ мисли дигарон ба шумо ҳамдиёрони азизам орзуву умед, даъват ва ниятҳои самимии хешро изҳор доштаниям.

Қабл аз ҳама мо бояд ҳамду сано гўем Парвардигорро, ки моро то ин рўзҳои нуронӣ, ки рўҳу мўъҷизаи Наврўз аз чеҳрааш ҳувайдост, сиҳҳату эмин расонд.

Табиист, ки дар ин дақиқаҳо ҳар як инсон такрор эҳсос мекунад, ки табиати атрофаш чӣ қадарҳо зебост, ин рўзгори фусункор чӣ неъмати бебаҳо ва нашъабардорӣ аз он чӣ бахти бузург аст.

Ман ҳамагонро ба гиромидошти якдигар, эҳтироми атрофиён, ҳамсоягон, ҳамҷиҳатии халқу кишвар, меҳру оқибат, хуллас, боз як бори дигар ба дарк намудани он, ки одаму олам ғанимат аст, даъват намуданиям.

Яке аз хосиятҳои Наврўз он аст, ки моро ба кинаву кудурат надоштан ба ҳам, бахшидани гуноҳи якдигар, дар ҳар гуна вазъият бо умеди фардои рўшан зистан даъват менамояд.

Зистан бо ниятҳои нек, ҳар лаҳзаи умрро ба некўкорӣ сарф намудан, ба якдигар меҳрро арзонӣ доштан — ин ҳама аз инсон мардиву фароҳдилӣ ва олиҳимматии бузургро тақозо дорад.

Хеле мехостам, ки мо бо чунин кайфият умр ба сар барем ва дорои чунин фазилатҳои нек бошем. Хусусан ҳамин рўзҳо мо бояд ба ятимон, бевaву бечорагон, дармондагон ва мўҳтоҷон дасти меҳру саховатамонро дароз кунем ва шиори кори савобро ҳар рўз ва ҳар кас бояд кунадро дар амал татбиқ намоем.

Даҳ соли охир ағбаҳои зиёде сўи ҳаёти озоду фаровон ва рўзгори аз давлатҳои мутараққӣ кам набуда паси сар шуданд.

Мушкилиҳоро бартараф намуда, аз имтиҳонҳои ҳаёт панду хулосаҳои дуруст бароварда, нотавонбинонро ғам дода, дўсту бародаронро шод карда, то ба ин рўзҳо расидем.

Мехостам, дар ин айёми баҳосият ҳамаи мо як ҳақиқатро амиқ дарк намоем: тақдири инсон, оилаву ҷамъият, авлоду миллат ва бахту саодати имрўзу фардои ў, ояндаи дурахшонаш дар дасти ҳамаи мост.

Ҳеҷ гоҳ бояд фаромўш накунем, ки моро то манзили ин мақсадҳои наҷиб ҳаракат, нирўву қудрат, аҳлӣ ва якдиливу ҳамҷиҳатӣ мебарад.

Дўстони гиромӣ!

Боз як шарофати Наврўз он аст, ки нирўи ҷамъияту одамонро муттаҳидкунанда дорад. Худ бубинед, дўстони азиз, бародарон, дар ин гирдиҳамоии бузург аз кадом қавму миллат намоянда нест?

Мо шоҳиди онем, ки дар шаҳру деҳот дашту даман ва паҳноҳои беҳудуди кишварамон ҳамватанони мо қатъи назар аз миллату нажод ва дину эътиқод Наврўзро ба сифати ҷашни баҳору хурсандӣ истиқбол мегиранд, ки ба фоли неки ҳаётамон табдил ёфтааст.

Биёед, дўстон, ҳамаи меҳмонони хориҷӣ, вакилони сафоратхонаҳо ва созмонҳои байналхалқиро, ки дар рўзи хурсандии мо ҳузур доранд, аз номи халқамон бо айёми Наврўз боз як бори дигар самимона табрику муборакбод намоем.

Аз фурсат истифода бурда, ҳамватанони азиз, ба чеҳраи шоду бози шумо назар афканда саломи табрикоти самимии дўстонро аз кишварҳои наздику дур, ки далели афзудани ҳурмату эҳтиром ва эътирофи ҷомеаи ҷаҳонӣ нисбати Ватанамон аст, расонданиям.

Ба шумо, ҳамватанони гиромӣ, дар симои шумо ба тамоми халқамон боз як бори дигар таъзим карданиям.

Дўстони азиз!

Дар ин субҳи босафои Наврўз, дар боғи зебое, ки номи муборaки бобоямон — Алишер Навоиро дорад, истода гуфтаниям:

Қабл аз ҳама кишварамон обод, халқамон осуда бошад.

Сол нек ояд, дарёҳоямон сероб, анборҳоямон аз ғалла пур гардад.

Деҳқонони заҳматкаш, ки ба хотири ризқу рўзии оила ва халқу кишвар камари ҳиммат баста, сўи саҳрои азизашон мешитобанд, комёб бошанд.

Бигузор, ҳар як хонадон, шаҳру деҳа, дар маҷмўъ тамоми Ўзбекистонро файзу барака тарк нагўяд.

Ба ҳамаамон Наврўзи олам муборак бошад!

Ба пешвози 2500-солагии Тирмизшаҳр

Омодагии пухта

Ба муносибати тантаҳои дар пешистода дар шаҳр шоҳкўчаву кўчаҳо васеву ҳамвор карда, асфалтфарш гардиданд. Боғҳои истироҳати «Алпомиш», ба номи Алишери Навоӣ, Бобур ободу зебо ва сабзу хуррам гардонда шуданд.

Акнун меҳмонон баробари қадам гузоштан ба ин шаҳри кўҳан бо қаноатмандӣ бинои нави дуошёнаи вокзали роҳи оҳанро, ки ба иқлими гарм хосу мос гардонда шудааст, боғи ҳайвоноти азнавсохташуда, амфитеатри ба се ҳазор тамошогар муқарраршуда, бинои мўҳташами Осорхонаи ҳафриётиро муоина мекунад, ки дар Осиёи Миёна яккаву ягона ба ҳисоб меравад.

Ба муносибати ҷашн мақбараи Ал-Ҳаким Ат-Тирмизии бузург, маҷмўи ёдгориҳои Султон Саодат, Қасри Қирққиз, қисми дохилаи Масҷиди Кокилдорота аз нав барқарор карда шуд. Манораи Ҷарқўрғон аз нав қомати худро намоиш медиҳад.

Шаҳриён, тамоми аҳолии воҳаи Сурхон ба ҷашни Тирмизи кўҳану ҳамешаҷавон фаъолона тайёрӣ мебинанд.

(Мухбири худамон).

Ба Президенти фахрии Ассотсиатсияи байналхалқии кураш, Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон, Аълоҳазрат, ҷаноби Ислом Каримов

Мўҳтарам ҷаноби Президент,

Ба туфайли ин мусобиқоти таърихӣ, мо, панамрикоиён, имконияти аз наздик ошно гардидан ба курашро , ки таърихи беш аз 3500- сола дорад ва тавассути кураш имконияти ошно гардидан бо таърих, фарҳанг ва имрўзи ватани он — Ўзбекистон пайдо кардем. Мо ба сифати узви оилаи байналхалқии кураш фаъолияти Шуморо дар арсаи байналхалқӣ бо диққат наззора мекунем ва чунин меҳисобем, ки сиёсати сулҳдўстонаи амалигардондаистодаи Шумо метавонад барои пешгирии тамоми низоъҳои байнимиллӣ ва сиёсие сабақомўзи хуб гардад, ки дар мисоли Афғонистон он нисбати равшани худро меёбад.

Бомуваффақият гузарондани Мусобиқоти аввали Панамрико оид ба кураш бо иштироки мамлакатҳои Амрикои Шимолӣ ва Ҷанубӣ, аз қабили ИМА, Канада, Бразилия, Чилӣ, Ҷумҳурияти Деминака, Парагвай, Уругвай, Перу, Боливия ва дигар давлатҳои Амрико тасдиқи равшани рушди шаҳрошубу муназзами кураш на танҳо дарқитъаи мо, балки саросари ҷаҳон мебошад. Ва он на танҳо ғалабаи бузурги ватани кураш — Ўзбекистон, балки саросари қитъаи Осиёе мебошад, ки ба ҷаҳон бисёр намудҳои нави байналхалқии варзишро додааст.

Ҳарчанд Ўзбекистон ва Амрикоро даҳҳо ҳазор километр аз ҳам ҷудо мекунад, мо аз он фахру ғурур дорем, ки ба кори рушди байналхалқии кураш саҳми хоксоронаи худро мегузорем.

Мо чунин меҳисобем, кураш яке аз намудҳои аз ҳама оммавӣ ва паҳнгардидаи варзиш дар садаи XXI гардад ва он барои дар солҳои наздик ба гирифтани мақоми намуди олимпии варзиш пурра лоиқ мебошад.

Мақсади умумии мо ворид кардани ин намуди варзиш ба барномаҳои бозиҳои Олимпӣ мебошад. Мо қуввaи худро ба маслиҳатҳои Шумо такя намуда дареғ намедорем, то ки дар ин кори пурҷўшу хурўш, душвор ва дар айни замон пуршарафу таърихӣ комёбиро ба даст оварем.

Иштирокдорон ва ташкилотчиёни Мусобиқоти аввали Панамрико оид ба кураш ба Шумо ва халқатон фаровонӣ, осмони мусаффо, рушд талабида, дар саросари ҷаҳон муваффақият пайдо кардани курашро таманно доранд.

Аз номи иштирокдорон ва ташкилотчиёни Мусобиқоти аввали Панамрико оид ба кураш

Эдгар КЛАУРЕ,
Президенти Конфедератсияи кураши Панамрико,
Президенти Федератсияи кураши Боливия.
шаҳри Ла-Пас, Боливия.

Ҳамоҳангии суннатҳои миллӣ ва рўҳи замон

Нигориш аз тантанаҳои наврўзӣ аз Боғи миллии Ўзбекистон ба номи Алишери Навоӣ

Боз ба сарзаминамон Наврўзи оламафрўз ворид гардид. Ҳусну тароватн он тамоман дигар аст. Зеро вай иди баҳор, иди гулу лола, иди инсони заҳматкаш, иди хурду калон, иди меҳру оқибат, иди саховату мурувват, иди эҳё, иди орзуву омол ва иди дўстии халқҳост.

Аз ҳамин сабаб дар сарзамини пурсаховату нотакрор ва зебоямон иди калон, тантанаҳои бузург ба амал омаданд, меоянд ва дар бадали як моҳ давом мекунанд. Охир Наврўз рамзи баҳор, бедоршавӣ, навшавиву накўкорӣ, меҳру муҳаббат, қадру оқибат, хайру саховат асту онро мо барҳақ Наврўзи оламафрўз мегўем. Наврўзи оламафрўз, ки дар худ таърихи куҳанамон, маданияти қадимиамон, худшиносии миллиро таҷассум гардондааст, пеш аз ҳама рўҳият ва қалби инсонро нав месозад. Дар ин рўзҳо халқамон ба табиат наздик будани худ, ба он нияти қадрдонӣ доштани хешро амиқан ҳис менамояд, дар қиру ёнаҳо, боғу роғзорҳо, чарогоҳҳои сабзу хуррам, дар оғўши кўҳҳо сайру тамошо мегузаронад, ба Оллоҳ шукрона мегўяд, ки ўро ба ҳамин рўзҳо расондааст. Дар атрофи хони наврўзӣ, ки аз неъматҳои ноёб, аз қабили суманаки баҳор, ҳалим саршор аст, мудом хешу пайвандон, бародарон, меҳмонони аз дуру наздик омада бо дили кушод, чеҳраи хандон ҷамъулҷамъ омаданашон одати азалии мост.

Зеро халқамон асрҳо инҷониб нисбат ба ин ҷашн эҳтирому муҳаббати бепоён дорад. Мардумамон аз замонҳои қадим Наврўзро ҳамчун ҷашни навсозӣ, оғози кишту кор таҷлил намудаанд, беҳтарин орзуҳои худро дар бораи хушбахтӣ, ояндаи дурахшон, орзуву омоли нек ҳамеша ба он вобаста кардаанд. Ва он бисёр сабабҳо дорад. Наврўзи олам аз рўи моҳияти худ, рўҳи хеш, нафаси худ қалби олиҷанобонаи халқамон, табиати аслии онро ифода месозад. Аз ҳамин сабаб ягон қувва Наврўзро на бо зўрӣ ва на бо роҳи фиреб аз хотираи халқамон, ҳаёти маънавиамон рўфта партофта натавонист. Чунки он рўҳи миллӣ дошту анъаноти халқиро дар худ таҷассум гардонда буд, зист, ҳамроҳи халқ ҳаёт ба сар бурд, ба фишору тазйиқҳои сершумор мардонавор тоб овард, ҳамчун иди мардумӣ шукўҳу шаҳомати худро нигоҳ дошт ва баъди дурахши Офтоби Истиқлолият боз ба иди аз ҳама азизи мардумӣ табдил ёфт.

Рўҳи Наврўз саъю кўшиши олиҷанобонаи халқамонро дар бобати ба тамоми ҷомеаи ҷаҳонӣ дар муҳити сулҳу салоҳ зиндагӣ кардан, рад кардани зўроварии дилхоҳ, ҷонибдорӣ кардани мақсадҳои олиҷанобона, бо суннатҳои умумиинсонӣ ниҳоят созгорона будани онро рўшан намоён месозад. Дар ҳаёти имрўзаи озодамон Наврўз маънои нав касб намуданаш, вай ба иди умумии беш аз сад миллату қавме, ки дар кишварамон ҳаёт ба сар мебаранд, мубаддал гардиданаш, бо намунаҳои эҷодкории онҳо ғанӣ гардиданаш далели равшани он мебошад. Боз як далели тасдиқи он гузаронданн тантанаву тамошоҳои наврўзӣ дар боғи зебо, ки номи ҳазрат Навоиро дорад, майдони сайлгоҳ ва дигар боғу майдонҳо мебошад.

Бояд тазаккур дод, ки маҳз дар айёми Наврўз вижагиҳои лутфу карам, кушодадилӣ, саховатмандии халқамон, саъю кўшиш, ҳаракатҳои ҳамраъии вай бо табиати зебо зоҳир мегардад. Наврўзи кунун, ки ба шарофати истиқлол мазмуни тоза касб намудааст, ба иди сулҳ, накуӣ, меҳру шафқат, саховату мурувват табдил ёфтааст. Маҳз имрўзҳо дар шаҳру деҳот, саҳроҳо ва боғҳо айёми бедоршавӣ ва навшавӣ оғоз ёфт. Корҳои бунёдкорӣ, ободониву кабудизоркунӣ доман фароҳ кардаанд. Бинобар меҳнати пурбаракоти халқамон, ки паи оянддаи бузургу дурахшон заҳмат мекашад, кишоварамон рўз то рўз ободу зеботар мегардад. Ба он ба истифода супурдани даҳҳо иншоотҳои таъиноти мухталиф дар арафаи иди мардумӣ мисоли равшан шуда метавонад. Аз ҳама муҳимаш, дар ҷамъияти нав афкори нав реша давондааст ва одамони кунун он шахсоне нестанд, ки даҳ-понздаҳ сол муқаддам буданд. Сифатҳои олиҷанобона, аз қабили накукорӣ, меҳру муҳаббат, қадру қимат, эҳтиром нисбати калонсолон, ғамхорӣ нисбати хурдсолон дар қалбҳо ва шуури одамонамон қавитар маъво пайдо мекунанд.

Ва мо вақте ки роҳи сўи Боғи миллӣ ба номи султони мулки шеър, арбоби намоёни давлатӣ Алишери Навоиро пеш гирифтем, дар ҳар сари қадам рўҳбаландиву ба оянддаи бузург эътимоди калон доштани мардумро дар ҳар сари қадам ҳис кардем. Дар чеҳраи ҳамагон хушу хурсандии беҳамтое ҳукмрон буд. Ҳамдигарро муборакбод менамуданд. Ба якдигар қасиди баҳор — сияҳгўш, бунафшаву бойчечак ва лолаҳои тару тозаро тўҳфа менамуданд. Дар дегҳои калон сумаллак — оши баҳор ва ҳалим меҷўшид. Дар растаҳои сершумор анвои мухталифе фурўхта мешуд. Ҳунармандони халқ маҳсули дасти хешро ба иштирокдорони тантанаҳо пешкаш мекарданд.

Дар ҳар қадам бўи Баҳор, бўи Наврўзи оламафрўз ба машом мерасид. Дар паноҳои сершумор, ҳар гуна лавҳаву плакатҳо навиштаҳо ва суханоне акс ёфта буданд, ки Наврўзи дилафрўз, баҳори нозанинро васф мекарданд. Аз ҳама муҳимаш, чеҳраи ҳамагон аз хурсандӣ гул-гул мешукуфт. Дар дастони ҳама гулҳои тару тоза, якдигарро муборакбод мекарданд, хушиҳои зиндагониро таманно доштанд. Лабони сертабассум, чеҳраҳои гулгуни онҳо аз зиндагӣ хушнуд буданашонро намоиш медоданд. Гўё табиати офаридгар ҳам ҳамроҳи онҳо хушнудӣ мекардад. Дарахтони ғарқи гул, нумўъи ҳар як муғчаи дарахтон, шукуфтани ҳар як гул гўё ба орзуи мо — соҳиби истиқлол шудани Меҳанамон, ки саросари ҷаҳон онро ҳамчун давлати бузургу такягоҳи сулҳу осоиш ва мўътадилӣ эътироф намудааст, ҳамоҳанг гардидааст.

Дар маркази майдон саҳнаи калони гулпўш хуб оро дода шудааст. Дар ин ҷо тоифаи гулҳо ва «ниҳол»-и дарахтони мухталифро пай мебаред. Аз минбарҳо меҳмонон ҷойгир шудаанд. Дар байни онҳо намояндагони халқи Олий Маҷлис, аҳли ҷамъияти Тошканд, аъзоёни ҳукумату парлумони Ўзбекистон, вазирон, сарварони ташкилоту муассисаҳо, корхонаҳо, дипломатҳои мамлакатҳои хориҷӣ, намояндагони ташкилотҳои байналхалқӣ, вакилони воситаҳои ахбори оммавии маҳаллиаву хориҷӣ ва ғайра ҳастанд. Ҳама мунтазири оғози тантанаҳоянд.

Ба гирду атроф дида медўзам. Майдон ба бар либоси тамоман нав гирифтааст, ниҳоят зебо оро дода шудааст. Байрақҳои гуногун, навиштаҷоти мухталифранг, гулҳое гузошта шудаанд, ки Баҳор, Наврўзро васф намуда, ба ҳусни боғ ҳусни нав зам мекунанд. Ҳайкали шоир ва мутафаккири бузург Алишери Навоӣ, ки дар пешгаҳи боғ ба майдон «дида» медўзад, гўё якҷоя бо мо иштирокдорони оғози тантанаҳои идонаро мунтазир аст.

Соати 10.00. Ба майдон Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ислом Каримов ворид мегардад. Ҳозирон сарвари давлатамонро аз ҷо бархеста, бо чапакзании бардавом пешвоз мегиранд.

Мусиқии маҳин навохта мешавад ва аз он дарак медиҳад, ки ба сарзамини мо Наврўзи оламафрўз ворид мегардад.

Сухан барои муборакбодӣ ба халқи Ўзбекистон ба Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ислом Каримов дода мешавад.

Ҳама аз ҷо бархоста, сарвари давлатамонро бо чапакзании бардавом пешвоз мегиранд.

Раисҷумҳур Ислом Каримов саравал иштирокдорон ва меҳмонони тантанаи мазкур ва дар симои онҳо тамоми меҳнаткашони Ўзбекистони сермиллатро бо иди Наврўз — иди навшавиву покшавӣ, иди орзуву омоли нав аз самими қалб муборакбод намуд.

Ҳар як халқу миллат иди аз ҳама азизу мукаррами худро дорад. Аз он ҷумла, халқи мо ҳам, — гуфт сарвари давлатамон. — Ва онҳо ҳусну тароватн ба худ хосеро моликанд. Агар бигўем, ки барои мардуми мо Наврўз иди азизу тароватн ба худ хосеро дорад, ягон муболиға намебуд. Наврўз иди аз ҳама қадима, аз ҳама маҳбуби миллии халқи мост. Вайро ҳар як инсон, ҳар як оила, ҳар як ҷамоа бесаброна мунтазирӣ мекашад. Наврўз барои мо асрҳои аср боз беқиёсу нотакрор мебошад.

Президенти мамлакатамон зикр намуд, ки Наврўз рамзи баҳор ва бедоршавӣ, навшавиву накўкорӣ, меҳру муҳаббат, қадру оқибат мебошад. Дар айёми наврўзӣ одамизод махсусан абадияти ҳаёт, мазмуну моҳияти умр, қадру қимати савобу корҳои некро амиқан дарк менамояд. Вақте ки насими баҳорӣ мевазад, дар қалби инсон саховат, шафқат, ҳисси меҳру оқибати ниҳонбуда бедор мегардад. Наврўз аз рўи моҳияти худ, рўҳи хеш, нафаси худ қалби олиҷанобонаи халқи мо, табиати аслии онро ифода месозад. Президент ғояи «Кори савобро ҳар рўз ва ҳар кас карданаш»-ро бори дигар гўшрас намуд ва мардумро ба накўкориву меҳру шафқат даъват сохт.

Сарвари давлатамон боз як ҳақиқатро баён сохт. Зикр намуд, ки пешрафт, тараққиёти миллӣ, шукуфонӣ, оянддаи бузургу дурахшон дар дасти худи мост ва барои ба ин мақсад расидан аҳлонаву тифоқона саъю кўшиш кардан лозим аст.

Сарвари давлатамон дар фарҷоми суханронии худ ба тамоми халқамон тансиҳҳатӣ, иқболи баланд, умри дароз, ризқу рўзи фаровон, амалӣ гардондани тамоми орзуву ниятҳои нек, ба ҳар як хонадон сулҳу осоиш, меҳру оқибат, бахту саодатро таманно намуд. Таманнои онро кард, ки кишварамон орому осуда, дарёҳоямон пури об, анборҳоямон мололмол аз ҳосил гардаду ба ҳар як кас омад ёр гардад.

Баъд саросари майдонро садои карнай фаро гирифта, аз оғози тантанаҳо гувоҳӣ дод. Садои карнаю сурнай ва доираҳо ба ҳам омехта, ба намоишномаи театрикунондашудаи идона «роҳи сафед» талабид. Дар фазои майдон шарҳои гуногунранг ба «парвоз» даромаданд. Дорбозон ҳунари худро намоиш доданд.

(Давомаш дар саҳ. 2)

Ба пешвози иҷлосияи Олий Маҷлис

Омили муҳими ҳифзу рушди иқтисодиёт

Вақте ки суғурта мегўем, одатан пеши назар бисёр вақт ҳодисаву воқеаҳои ногувореро меоварем, ки бар асари он ба одамон ва ё аз сабаби рух додани ҳодисаҳои табиӣ ба корхонаҳо, ташкилотҳо ва муассисаҳо маблағи зарурӣ дода мешавад. Вале дар асл доираи фаъолияти ин ташкилот васеъ буда, тамоми соҳаҳоро фаро гирифтаасту яке аз ҷодаҳои муҳими иқтисодиёт ба ҳисоб меравад. Аз ҳамин сабаб пешрафти иқтисодиёт, ҷамъияту давлатамонро бидуни суғурта тасаввур кардан душвор аст.

Аз ин рў аз рўзҳои аввали истиқлолият ба рушди ҷодаи мазкур аҳамияти калон дода шуда, як қатор қарору фармонҳо ва қонунҳои муҳим қабул гардиданд. Вале баробари амиқ гардидани ислоҳот, ба байн омадани нишонаҳои аввалини иқтисоди бозаргонӣ соҳаи суғурта ҳам ба як қатор муаммоҳо рў ба рў гардид, ки мебояд ҳаллу фасли худро ёфта, ба суръатфизоии иқтисодиёт саҳм гузорад. Аз ҳамин сабаб дар иҷлосияи ҳафтуми Олий Маҷлис вакилони халқ лоиҳаи қонунро «Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ» дар қироати аввал маъқул дониста, ба муҳокимаи умумихалқӣ пешниҳод намуданд ва алҳол он дар қатори дигар санадҳои қонунгузорӣ дар байни мардум аз нигоҳи манфиатдорона муҳокима мегардад.

Пеш аз он ки дар бораи мазмуну мундариҷа ва моҳияти лоиҳаи қонун ҳарф занем, як далелро алоҳида зикр кардан лозим меояд. Рушди соҳаи мазкур, минбаъда такмил бахшидани фаъолияти он ҳамеша дар маркази диққату эътибори сарвари давлатамон Ислом Каримов мебошад. Ба ин интишор ёфтани чанд фармону амри Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистонро мисол нишон додан мумкин аст, ки яке аз ин 31 январи соли кунун «Дар бораи тадбирҳо оид ба минбаъда озодкунӣ ва рушди бозори суғурта» ном дорад.

Ва онро бе ягон муҳобот дастурамали инкишофи ҷодаи мазкур тавзеҳ додан мумкин аст. Зеро дар он тадбирҳо пешбинӣ гардидаанд, ки баҳри минбаъда озодкунии фаъолият ва рушди бозори суғурта дар мамлакатамон нигаронда шуда, баҳри пурзўр гардидани рақобат дар соҳа, боз ҳам хуб ба роҳ мондани фаъолияти ташкилотҳои суғуртавӣ нақши калоне мебозад. Ва он пеш аз ҳама ба амиқгардонии омилҳои иқтисодии пешрафт, мустаҳкам кардани заминаи моддиву техникӣ ва устувории молиявӣ нигаронда шудааст. Мувофиқи фармони мазкур ба ташкилотҳои суғуртавӣ бисёр имтиёзҳо дода шудаанд. Аз он ҷумла, онҳо аз 1 январи соли кунун ба муддати се сол аз додани андози даромад (фоида) озод карда шуданд. Яъне, дар ин муддат маблағи дар ин бобат ҳосилгардида танҳо ба мақсади рушди бозори суғурта ва мустаҳкам шудани заминаи моддии ташкилотҳои суғуртавӣ харҷ мегардад. Агар ташкилоти суғуртавӣ ба қоидаҳои сахти иқтисоди бозаргонӣ тоб наоварад, дар он сурат вай аз ин имтиёз орӣ карда мешавад ва мебояд маблағи андозро дар муддати арзи ҳастиаш пардозад. Ин бошад, барои рағбатнокcозии фаъолияти устувор омили муҳиме мегардад.

Ҳамчунин дигар имтиёзу сабукиҳое пешбинӣ гардидаанд, ки бешак дар бобати доманадор шудани фаъолияти қариб 30 ташкилоти суғуртавии ҷумҳурият мусоидат мекунанд. Махсусан дар ин бобат фаъолияти содиротӣ хуб рағбатнок карда мешавад. Агар мухтасар баён кунем, фармони мазкури Президент ба вусъати механизми бозаргонии худхифоза ва рушди иқтисодиёт нигаронда шудааст.

Дар лоиҳаи қонун «Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ» бошад зикр ёфтааст, ки низоми суғурта қисми ҷудонопазири соҳаи молиявиву вомгузорӣ мебошаду нақши ў дар бобати таъмини мўътадилии рушди бардавоми иқтисодиёт калон аст.

Яъне маблағи умумии ташкилотҳои суғуртавӣ ин яке аз намудҳои худинкишофёбандаи бунёди захиравии иқтисодиёти миллӣ мебошад.

Аз ҳамин сабаб дар мамлакатҳои аз нигоҳи иқтисодӣ мутараққӣ суғурта зинаи муҳими иқтисодиёт ва омили муҳими ҳифзи ҷамъият эътироф шудааст. Дар айни замон соҳаи мазкурро яке аз нишондиҳандаҳои тараққиёти иҷтимоиву иқтисодии мамлакат маҳсуб донистаанд.

Дар лоиҳаи қонун вазифаҳои суғурта возеҳу равшан баён гардидааст. Вазифаи якуми муҳими он ин ҳифзи иқтисодиёт ва аҳолӣ мебошад. Ба вазифаи дуюми он иҷрои корбасти молиявӣ аз рўи як қатор самтҳои ҳифзи иҷтимоӣ гузошта шудааст, ки давлат иҷро мекунад. Ҳамчунин бо маблағ фаро гирифтани тадбирҳое вазифаи дигари ташкилотҳои суғуртавӣ мебошад, ки дар натиҷаи ҳодисаҳои фавқулоддаофатҳои табиӣ ва ғайра сар задаанд. Вазифаи сеюми он мадад расондан ба рушди иқтисодиёт дар пойгоҳи фаъолияти сармоягузорӣ мебошад, ки онро мебояд хуб дарк кард. Ва мо ин фаъолиятро дар мисоли ширкатҳои суғуртавии «Мадад» ва «Кафолат» ҳам дида метавонем. Масалан, ширкати суғуртавии «Кафолат» соли гузашта ба аҳолӣ ва ташкилотҳо хизмати суғуртавиро нисбати соли 2000-ум 1,6 маротиба бештар расонд ва супориши воридоти суғуртавӣ 134,4 фоиз иҷро гардид, ки аз такмил ёфтани умури суғурта гувоҳӣ медиҳад.

Агар дар бораи сабаби асосии ба муҳокимаи умумихалқӣ пешниҳод гардидани лоиҳаи қонун дар бораи фаъолияти суғуртавӣ ҳарф заданӣ бошем, дар он сурат гуфтан лозим меояд, ки бисёр нуктаҳои қонуни пештара, ки соли 1993 қабул шуда буд, кўҳна гардидаанд. Сабаби дигари асосии такмил додани қонунгузорӣ дар марҳила ба марҳила, босуръат пеш рафтани иқтисодиёти мо мебошад. Ҳоли ҳозир дар мамлакатамон қариб 30 ташкилоти суғуртавӣ фаъолият пеш мебараду ба шакли мухталифи моликият мансуб аст. Акнун вазифаи аз нигоҳи сифатӣ ба ҷо овардани фаъолияти суғуртавӣ ба миён гузошта шудааст. Акнун қонун мебояд ба талабҳои замонавии иқтисоди бозаргонӣ ҳамоҳангӣ пайдо кунад ва қоидаҳои суғуртаи ватанӣ ба андозаҳои байналхалқӣ мувофиқат кунонда шаванд. Яъне қабул гардидани қонуни нав бешак ба марҳилаи навбатии гузаштани иқтисодиёти мамлакатамон ба иқтисоди бозаргонӣ алоқаманд мебошад.

Ҳамин тавр, лоиҳаи қонун ҳини муҳокимаи умумихалқӣ бо дурдонаҳои мардум ғанӣ гардида, пухтаву нишонрас мегардад. Боварӣ ҳаст: қабул гардидани он имконият медиҳад, ки суғурта дар иқтисодиёти ҷумҳурият ба яке аз зинаи муҳим мубаддал ёбад ва бозори суғурта рушди худро пайдо карда, ба ин соҳа бештар ҷалб кардани диққату эътибори хориҷиён мусоидат намояд.

Т. ЭҲСОН.

Ҳамоҳангии суннатҳои миллӣ ва рӯҳи замон

(Аввалаш дар саҳифаи 1.)

Баъд композитсияи мусиқӣ таҳти унвони «Чор фасли сол» оғоз ёфта, дар он мусиқӣ, оҳангҳо, рақсҳо ва сатрҳои шеърие садо доданд, ки мазмуни фаслҳои солро ифода менамуданд.

Аввало, фасли тобистон — фасли имтиҳон ва имкон ба деҳқон, баъд тирамоҳи заррин — фасли хони пурнозу неъмат, зимистон — рамзи покиву сафедӣ ба «саҳна» баромаданд. Ана, ниҳоят, фасли аз ҳама зебо — арӯси сол Баҳор «падидор» мегардад.

Баҳор! Вақте ки мо ин калимаро ба забон мегирем, дар пеши назар як олами базеби аз гулу сумбулро тасаввур мекунем. Вақте ки Баҳор мегӯем дар пеши назар арӯси сол — Наврӯзи оламафрӯз ҷилвагар мегардад. Баҳор домани пурбаракат аст, ҳусни беҳамтое дорад. Вай рамзи ободонӣ, сарсабзиву хушбахтиҳост.

Композитсия таҳти унвони «Ҳар баҳор мешавад ин такрор» ба ҳозирин таассуроти амиқе боқӣ гузошт. Зеро дар лавҳаҳое, ки ба ҳукми тамошогарон пешкаш карда шуд, ҳусну таровати нотакрори арӯси сол акси худро ёфт.

Дар саҳна дувоздаҳ мучал пайдо мегардад ва ҳар яки он бо сифату фазилатҳояшон маънидод карда мешаванд. Ва ниҳоят дар саҳна Асп пайдо мешавад. Мувофиқи солшумории мусалмонӣ имсол Соли асп аст. Ва то соли оянда, Наврӯзи оянда ин сол «ҳукмфармоӣ» мекунад. Дуои нек карда мешавад, то ки сол бобарор ояду кишварамон шукуфон гардад...

Дар саҳна композитсияи «Сайру гашти наврӯзӣ» иҷро карда мешавад. Гурӯҳи раққосаву раққосон, ҳофизону мутрибон урфу одат, суннатҳои мардумӣ, маросиму одатҳои ба Наврӯз алоқамандро ба ҳукми тамошогарон пешкаш мекунанд. Асосан суруду мусиқии мардумӣ садо медиҳад. Наврӯзу Баҳор тараннум мегардад. Аз саҳнаҳо ва ҳунарнамоиҳо аён аст, ки Наврӯзи имсолаи мо бе шакку шубҳа бофайзтар, фараҳбахштар, ботароват мегузарад. Гӯё табиат ба ҷаҳони орзуҳои мардуми меҳнаткаши мо созиш кардааст. Шаби 20 март борони пурфайзу баракат монанди донаҳои марворид ба сари дашту даманҳои сарсабз, деҳоту шаҳрҳое, ки рӯз то рӯз қиёфаи худро тағйир дода, назарроботар мегарданд, рехт. Сабзаҳо бештар сар кашиданд. Дар қиру ёнаҳо ҳазоргуна гиёҳ нашъунамо доранд. Атри ҳаётбахше ба машом мезанад.

Бачагонояндаи моанд. Мо барои онҳо кулли шароитро барои таҳсили истироҳаташон фароҳам меоварем. Аз ҳамин сабаб шумораи соҳибистеъдоду иқтидорнок дар байни онҳо сол то сол меафзояд. Аз он ҷумла, санъаткорон ва дӯстдорони санъат ҳам. Ва ана ҳамин санъатдӯстону ҳунарварон дар саҳна пайдо шуда, маҳорати худро намоиш медиҳанд. Синну соли онҳо мухталиф аст. Дар байнашон духтарчаи сесола ҳам ҳаст, ки ҳаракатҳои чолоконаи вайро бе ҳаяҷон муоина кардан мумкин нест. Онҳо суруд, рақсҳои дӯстдоштаи худро иҷро мекунанд, баҳор, бойчечак, сиёҳгӯш, бунафша барин гулҳои баҳориро васф менамоянд. Алалхусус, онҳо афсонаи бобову момои худро бо мароқ мешунаванд ва аз он воқиф мегарданд, ки умри бадӣ кӯтоҳ аст. Мудом қувваи некӣ аз болои бадӣ ғалаба кардааст ва минбаъд низ ҳамин тавр мешавад. Дар ҳунарнамоии онҳо мавзӯи қадршиносии куҳансолон мақоми асосиро дошт ва он бесабаб нест. Дар мамлакатамон Соли эъзози куҳансолон давом дорад ва кулли тадбирҳо барои амалӣ гардондани Барномаи давлатӣ дар ин бобат андешида шудаанд.

Композитсияи мусиқӣ таҳти унвони «Гулҳои Ӯзбекистон» пешкаш карда мешавад. Ин гулҳои анвоӣ дар Ӯзбекистон бисёранд ва ҷамани ягонаро ташкил медиҳанд. Онҳо намояндагони миллатҳои мухталиф буда, аз як гиребон сар бароварда, баҳри пешрафти умум мекӯшанд.

Ва ин намоишнома бо ҳунарнамоии намояндагони вилояти Қашқадарё оғоз меёбад ва бесабаб нест. Имсол дар ин вилоят боз як ид гузаронда мешавад ва он алоқаманди 2700-солагии шаҳри Шаҳрисабз мебошад. Шаҳрисабз яке аз шаҳрҳои қадимаамон ба ҳисоб меравад ва аз ин рӯ ба рӯйхати «Арзишҳои умуминсонӣ»-и ЮНЕСКО дохил карда шудааст. Имсол 2700-солагии он дар саросари ҷаҳон, аз он ҷумла Ӯзбекистон васеъ қайд карда мешавад. Шаҳрисабз зодгоҳи Амир Темури бузург аст ва дар таърихи тамаддуни ҷаҳонӣ нақши муҳиме бозидааст. Оқсарой барин 20 обидаи нодири таърихӣ дорад, ки алҳол тармим гардида, ба ҷашн омода мегарданд. Сурудҳо дар васфи Оқсарой, Шаҳрисабз ва мардуми меҳнатии он садо медиҳанд.

Баъд намояндагони тамоми вилоятҳо ва Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ба саҳна мебароянд. Ансамблҳои машҳури оилавӣ, дастаҳои ҳунарӣ аз саросари ҷумҳурият ҳунари худро намоиш медиҳанд, суннатҳои мардумӣ, урфу одат ва анъаноти миллиро пешкаши умум мегардонанд. Ва онро муоина карда беихтиёр мегӯем, ки мамлакатамон то чӣ андоза соҳиби ин қадар соҳибистеъдодҳои бисёр будааcту баъди рух додани Офтоби Истиқлолият ҳунари онҳо ба рӯи об баромада, бо рӯҳи замон созгорӣ пайдо карда, торафт ҷаззобу рангин мегардад. Ӯзбекистон гулдастаи рангорангеро мемонад.

Дар байни онҳо ҳам санъаткорони касбӣ ва ҳам ҳаваскорон ҳастанд. Онҳо ҳар як суруд, ҳар як рақсро бо маҳорати ба худ хос, тобиши маҳалли худ иҷро карда, ба намоишномаи театрикунондашуда таровати махсус бахшиданд. Лапарҳо, баҳсу мунозираҳои ҳунарӣ, аскияву базлагӯӣ ба ҳозирин таассуроти амиқе боқӣ гузошт. Ҳунарнамоии бахшиён ҳам аз гулҳои рангин иборат буд ва аз он дарак медод, ки халқамон то чӣ андоза санъатдӯст асту анъанаву мероси ниёконро пос дошта, ба мазмуну мундариҷаи замонавӣ ғанӣ месозанд.

Сурудҳо, ки ба забони ӯзбекӣ, корейсӣ, қазоқӣ, тоҷикӣ, тоторӣ, русӣ, қирғизӣ ва ғайра садо доданд, рақсҳои мухталифи мансуби миллатҳои гуногун ба тантанаҳо шукӯҳи тоза бахшиданд.

Ба саҳна намояндагони эстрада баромаданд. Онҳо сурудҳоеро иҷро карданд, ки асосашро эҷодиёти халқ ташкил медиҳад. Ва он бесабаб нест. Эстрадаи миллии мо солҳои истиқлолият ниҳоят рушду камол ёфта, хусусият ва анъаноти миллиро ба худ бештар гирифтааст. Инро ҳар як тамошогаре, ки дар майдон ҳозир буд, бо чашми худ муоина кард ва шавқу завқи калони эстетикӣ бурд...

Намоишнома ба охир расида, саросари осмонро рангҳои мухталиф фаро гирифтанд, ки бар асари мушакпаронӣ пайдо гаштанд. Дар чеҳраи ҳамагон хурсандӣ, дар дилашон фараҳ, фахру ғурур ҳукмронӣ мекард.

Ба муносибати Наврӯз гузарондани намоишгоҳи ҳунармандони халқӣ ба ҳукми анъана даромадааст. Ин дафъа дар қисми зиёди Боғи миллӣ намунаҳои мухталифи маҳсулоти ҳунармандӣ ба намоиш гузошта шуда буданд.

Баъди тантанаҳои идона Президент Ислом Каримов намоишгоҳи мазкурро муоина намуд.

Сардори давлатамон дар ҳамин ҷо бо намояндагони воситаҳои ахбори оммавӣ вохӯрд ва зикр намуд, ки Наврӯз аз дигар идҳо ба куллӣ фарқ мекунад.

— Наврӯз иди аз ҳама қадимаву ҳақиқатан миллист, — гуфт Президент. — Дар «Авесто» маълумот ҳаст, ки халқи мо ҳазорон сол пеш аз ин иди Наврӯзро ҷашн гирифтааст. Ман Наврӯзро рамзи умед, боварӣ ва хушу хурсандӣ мепиндорам.

Дар ин лаҳзаҳо ба хаёлам мисраи машҳури Алишери Навоӣ «Ҳар рӯзат Наврӯз бод!» омаданд, — суханашро идома дод Президентт. — Дарҳақиқат, рӯҳи болида, чеҳраҳои хандони одамон, махсусан бачагонро дида, аз Оллоҳ бори дигар мепурсам, ки шаҳрвандони моро мудом дар ҳамин кайфият нигаҳ дорад. Ман ба он мӯътамад ҳастам, ки рӯзи ояндаамон аз ҳоло ҳазорҳо маротиба равшану фаровон мегардад. Халқе, ки ҳамин қабил идро бо кайфияти болидаву хушу хурсанд мегузаронад, аз ягон кас кам намегардад.

Сардори давлатамон махсусан зикр намуд, ки дар соли 2002 дар мамлакатамон дар ҳамаи соҳаҳо дигаргунсозиҳои калон рух медиҳанд ва барои он тамоми асосҳо ҳаст.

Ҳамон рӯз ин шукӯҳ, ин фараҳ дар майдону боғ ва хиёбонҳои пойтахти ҷумҳурият, дар ҳамаи вилояту ноҳияҳо, шаҳрҳо, деҳаву шаҳракҳо ва оилаи шаҳрвандони ҷумҳуриятамон ҳукмрон буд ва алҳол низ идома дорад. Зеро иди Наврӯз иди якрӯза нест. Ва он дар саросари ҷумҳурият идомаи худро меёбад.

Тантанаҳо як чизро собит карданд. Наврӯз иди аз ҳама азизу аз ҳама мукаррами мардумиамон аст. Азбаски решаҳои он аз қаъри таърих об мехӯрад, ҳеҷ гоҳ қалбу рӯзгори моро тарк намекунаду бо мазмуну мундариҷаи нав пайваста ғанӣ мегардад. Яъне суннатҳои мардумӣ бо рӯҳи замон созгорӣ пайдо карда, мазмуну мундариҷаи нав пайдо мекунанду аз қалбамон сахт маъво пайдо менамоянд.

Э. ТУРДИҚУЛОВ.

Дар суратҳо: лаҳзае аз тантанаҳои наврӯзӣ дар Хоразм.

Аксбардор Р.ҶУМЪАНИЁЗОВ. (ӮзА).

Ғолибони «Ташаббус — 2002»

Озмун таҳти унвони «Ташаббус — 2002», ки дар саросари ҷумҳурият ду моҳ давом кард, поён ёфт. Марҳилаи аввали он дар ноҳияҳо ва баъд дар вилоятҳо гузаронда шуда, ғолибони онҳо — беҳтарин тадбиргарон, фермерон ва ҳунармандон ба марҳилаи ҷумҳурӣ роҳхат гирифтанд.

19 март 41 нафар вакилон аз Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳамаи вилоятҳо ва шаҳри Тошканд дар Қасри «Туркистон»-и пойтахт ҷамъ омада, маҳсули дасти худро ба аъзоёни ҳакамоти пурсалоҳият ва тамошогарон пешкаш карданд. Бояд тазаккур дод, ки аксари ин маҳсулот дар пойгаҳи талаби андозаҳои ҷаҳонӣ тайёр гардида, ба чӣ гуна имконияти калон молик будани соҳибкории хурду миёнаро бори дигар намоиш дод.

Ҳамин тавр, аз рӯи номинатсияҳои «Тадбиргарӣ аз ҳама беҳтарин», «Фермери аз ҳама беҳтарин» ва «Ҳунарманди аз ҳама беҳтарин» ғолибон муайян гардиданд. «Тадбиргари аз ҳама беҳтарини ҷумҳурият сардори корхонаи тиҷоративу истеҳсолии «Сайқал»-и шаҳри Фарғона Абдураҳмон Ниёзов дониста шуд. Ҷойҳои дуюм ва сеюм насиби сардори фирмаи хусусии «Ал-Саид»-и шаҳри Қаршӣ Маҳмуд Сайдалиев, роҳбари корхонаи истеҳсолии «Фармасам СО ЛТД»-и ноҳияи Ҷомбой Камолиддин Маҳмудов гардид.

«Фермери аз ҳама беҳтарин»-и ҷумҳурият сардори хоҷагии фермерии «Лочин»-и ноҳияи Деҳнав Аҳмад Нарзуллоев дониста шуд.

Ҷойҳои дуюм ва сеюм насиби сардори хоҷагии фермерии «Оқсув»-и ноҳияи Қӯрғонтеппа Алиҷон Аҳмедов, сардори клуби ҷустуҷӯгарони «Поток» — шаҳри Зарафшон, ки бо соҳаи кишоварзӣ машғуланд, гардид.

«Ҳунарманди аз ҳама беҳтарин»-и ҷумҳурият мусаввири тошкандӣ Шорасул Шоаҳмедов дониста шуд. Ҷойҳои дуюм ва сеюм насиби ҳунармандон Зокирҷон Ғафуров, аз Фарғона ва Нутфулло Саидов, аз ноҳияи Ургут гардид.

Ғолибон бо медалҳои тилло, нуқра, биринҷӣ ва тӯҳфаҳои қиматбаҳо тақдир гардиданд. Аз он ҷумла, онҳое, ки ҷои аввалро ишғол намуданд, ҳар кадом соҳиби мошини сабукрави «Матиз» гардиданд, ки тӯҳфаи Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон И.Каримов ба ҳисоб меравад.

Ҳамчунин аз рӯи равишҳои «Бонувон — тадбиргари беҳтарин», «Корхонаҳое, ки аз ҳама бештар маҳсулотро ба содирот баровардааст», «Омӯзгори аз ҳама беҳтарин аз рӯи менеҷмент», «Андозсупори аз ҳама интизомнок», «Тадбиргари аз ҳама ҷавон», «Нуронӣ — тадбиргарӣ аз ҳама беҳтарин», Паёмнигору журналисти телевизионе, ки фаъолияти тадбиргариро аз ҳама хуб равшан кардааст» ғолибон муайян гардиданд ва тӯҳфаҳо супурда шуданд.

Ба ҷуз ин дар Қасри «Туркистон» озмуни ҷумҳурӣ таҳти унвони «Вилояте, ки шароити хуби сармоягузорӣ ва ҳуқуқиро барои соҳибкории хурду миёна, тадбиргарии озод фароҳам овардааст», ҷамъбаст гардид.

Вилояти Андиҷон дар ин бобат аз ҳама беҳтарин дониста шуд.

Ташаббускори гузаронидани ин озмуни баобрӯ кумитаи давлатии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон оид ба идоракунии амволи давлатӣ ва ҷонибдории тадбиргарӣ, Палатаи молофарандагон ва тадбиргарон, Ассотсиатсияи хоҷагиҳои деҳқониву фермерӣ, Ассотсиатсияи ҳунармандони «Ҳунарманд»-и Ӯзбекистон, дигар вазорату ташкилот ва муассисаҳо буданд.

(Хабарнигори мо).

Қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон

Дар бораи тадбирҳои иловагӣ оид ба таъмини сари вақт додани музди меҳнат

Ба мақсади таъмини ҳифзи ҳуқуқҳои конститутсионӣ ва манфиатҳои шаҳрвандон, баланд бардоштани масъулияти субектҳои хоҷагидорӣ барои сари вақту пурра додани музди меҳнат ба коркунони корхонаҳо ва ташкилотҳо, новобаста аз шакли моликият, Девони Вазирон **қарор мекунад:**

1. Аз 1 апрели соли 2002 аз ҷониби корхонаҳо ва ташкилотҳо, новобаста аз шакли моликият, амалӣ гардондани музди меҳнат дар шакли натуравии молҳо, ба ғайр аз маҳсулоти кишоварзии истеҳсолоти худӣ ва маҳсулоти азнавкоркарди он аз рӯи нархҳои шартномавӣ, ки аз тарафи молистеҳсолкунандагони кишоварзӣ бо аризаи хаттии коркунон ҷудо мегардад, манъ карда шавад.

2. Ба бонкҳои тиҷоратӣ супурда шавад: вомдиҳиро ба субъектҳои хоҷагидорӣ барои додани ҳаққи музди меҳнат таҳти кафолати зарурӣ, аз он ҷумла, ба гарав мондани амволи дорои ликвиди воло(аз он ҷумла, объектҳои истеҳсолӣ ва инфрасохтори иҷтимоӣ, воситаҳои нақлиёт ва дигар активҳои ликвидии корхонаҳо ва ташкилотҳо) амалӣ гардонанд. Муқаррар карда шавад, ки ҳини сари вақт барнагардондани воми додашуда амволи ба гаравгузошташуда, новобаста аз ризоияти қарзгиранда, ба амволи бонки тиҷоратӣ бо ҳуқуқи минбаъда фурӯхтани он мувофиқи тартиби муқаррааргардида мубаддал меёбад;

ҳаҷми хизматрасонии бонкиро оиди додани музди меҳнат тавассути картoчкаҳои электронии пластикӣ вусъат дода, шабакаи банкоматҳои дахлдорро зиёд кунанд.

3. Муқаррар карда шавад, ки сарварони вазоратҳо, идораҳо, иттиҳодияҳои хоҷагидорӣ, корхонаҳо ва ташкилотҳо, новобаста аз шакли моликият, барои сари вақту ба пуррагӣ додани музди меҳнат шахсан ҷавобгар мебошанд.

Ба сарварони иттиҳодияҳои хоҷагидорӣ, корхонаҳо ва ташкилотҳои ҳисоби хоҷагӣ новобаста аз шакли моликият супурда шавад:

дар бадали як моҳ ҷадвали тарифи оид ба додани музди меҳнат бо назардошти баланд бардоштани нақши рағбатноксозии он аз нав дида баромада, мувофиқати оптималии байни қисмҳои тарифӣ ва ғайритарифии хазинаи музди меҳнатро таъмин созанд;

ҳатман дар шакли хаттӣ ба ҳар коркун қисмҳои таркибии музди меҳнатро, ки ба он дар давраи дахлдор мансуб аст, ҳаҷмҳо ва асосҳои боздошта мондан, ҳамчунин маблағи умумии пулеро хабардор созанд, ки ба додан мансуб мебошад.

4. Ба Прокуратураи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад, ки назоратро аз болои аз тарафи сарварони субъектҳои хоҷагидорӣ қатъан риоя намудани тартиби мувофиқи қонунгузорӣ муқаррар гардида сари вақт додани музди меҳнат пурзӯр гардонад ва дар мавриди сар задани қарздории дарозмӯҳлат оид ба музди меҳнат шахсони айбдорро ба ҷавобгарӣ, аз он ҷумла ҷавобгарии ҷиноӣ кашад.

5. Ба Шӯрои Федератсияи иттифоқҳои касабаи Ӯзбекистон, шӯроҳои соҳавии иттифоқҳои касаба тавсия карда шавад, ки якҷоя бо вазорату идораҳо тадбирҳои иловагиро оиди баланд бардоштани нақши шартномаҳои коллективӣ, дигар санадҳои маърифати субектҳои хоҷагидорӣ дар бобати танзими музди меҳнат ва таъмини сари вақт додани маблағ андешанду зимни он ҷавобгарии моддии кордиҳандагонро барои сари вақт надодани музди меҳнат пешбинӣ намоянд.

6. Ба Вазорати адлияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон якҷоя бо вазорату идораҳои манфиатдор супурда шавад, ки дар бадали ду ҳафта:

ба Девони Вазирон таклифро оид ба даровардани тағйироту иловаҳо ба қонунгузории ҷорӣ, ки аз қарори мазкур бармеояд, ҳамчунин пурзӯр кардани ҷавобгариро минҷумла ҷавобгарии моддиро ба сарварони вазоратҳо, идораҳо, субектҳои хоҷагидорӣ ва бонкҳои тиҷоратӣ барои сари вақт таъмин накардани додани музди меҳнат ва ё амалӣ гардондани пардохт дар шакли манъшуда пешкаш намояд;

санадҳои меъриии идоравиро ба талаби қарори мазкур мувофиқ гардонад.

7. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Р.Азимов ва раиси Бонки Марказии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ф.Муллоҷонов гузошта шавад.

Раиси Девони Вазирон И. КАРИМОВ.

шаҳри Тошканд,
19 марти соли 2002.

Шоми навбатии Индонезия

Роҳҳои гуногуни тарғиб ва намоиши фарҳанг мавҷуд аст, ки яке аз ин роҳҳоро сафоратхонаи Индонезия солҳои охир хуб истифода менамояд. Сафоратхона солҳои охир онро соле як дафъа бо номи «Шоми Индонезия» дар Тошканд баргузор мекунад.

Аз рӯи суханони сафири Индонезия дар Ӯзбекистон Ронӣ Ҳидоят Гастин бармеояд, ки имсол «Шоми Индонезия» аз солҳои пешин васеътар ва пурмазмунтар тартиб дода мешавад.

Рақси дугоник.

Зеро дар якҷоягӣ бо меҳмонхонаи «Буми Тошканд интернешнл» (собиқ «Тата», «Ле Меридиан»), ки роҳбарияти онро ҷониби Индонезия ба ӯҳда дорад, дар як шоми 29 марти соли ҷорӣ фарҳангу таом ва маҳсулоти ин кишвар дар ин меҳмонхона бо тамоми ҷилои худ ҷилва дода мешавад. Бо ин мақсад роҳбарияти меҳмонхонаи «Буми Тошканд» аз Индонезия гурӯҳи раққосу ҳофизонро даъват хоҳад кард, ки онҳо барои ҳозирон ҳунарҳои миллии халқҳои гуногунмиллати мамлакатро нишон медиҳанд.

Албатта дар ин шом асбоби мусиқии ангклунг навохта мешавад, ки аз маҳбубтарин асбобҳои миллии мусиқӣ ба шумор меравад. Дар ин барнома намоиши либосҳои миллӣ низ намоиш дода мешавад, ки онро донишҷӯёни Донишгоҳи забонҳои ҷаҳони Тошканд ба бар мекунанд, ки онҳо дар ин донишгоҳ забони индонезиро низ меомӯзанд.

Дар театри миллии драма (собиқ Ҳамза) 30 март якҷоя бо ҳунармандони Ӯзбекистон барномаи якҷояи ҳунарӣ намоиш дода мешавад, ки он якҷоя бо Бунёди байналмилалии ЭКОСАН анҷом дода мешавад. Интизорӣ меравад, ки ин шоми ҳунарӣ низ ба маҳфили дӯстии ду кишвар табдил хоҳад гардид. Ва умуман мақсади созмондиҳандагони ин маҳфилҳо низ шинос намудани ҳунару фарҳанги Индонезия барои Ӯзбекистон мебошад, ки ҳоло ягона роҳи он танҳо аз тариқи «шомҳои» Индонезия анҷом дода мешавад.

Т. ИКРОМОВ, хабарнигори «Овози тоҷик».

Буддопарастӣ ва «Роҳи бузурги абрешим»

Чунин аст унвони шартии филми манзаравие, ки ширкати «Узавтойӯл» дар чаҳорчӯбаи фаъолияти Маркази таҳқиқи Роҳи бузурги абрешим ба навор мебардорад.

Ҳангоми ҷамъоварии маводҳо барои филм, ки бардоштани акси осори осорхонаҳо ва ёдгориҳои археологии вобаста ба буддопарастиро ҳам дар назар дорад, хабарнигорони оҷонсии иттилоотии «Ҷаҳон» бо мутахассисони шинохтаи таҳқиқоти соҳа ҳамсӯҳбат шуданд.

Равшан аст, ки ҳудуди Ӯзбекистон, ки дар маркази Роҳи бузурги абрешим, дар чорсӯи роҳи корвонгузори ин шоҳроҳи бостонии байниқитъавии савдо қарор дораду давлатҳои Шарқ ва Ғарбро ба ҳам пайвастааст, анқариб 20 аср муқаддам боиси доман густурдани дини буддой ба кишварҳои Осиёи Марказӣ ва Шарқӣ гардидааст.

Буддопарастӣ аз динҳои қадимитарини ҷаҳон ба шумор рафта, тақрибан 25 аср қабл аз ин дар пояи донишҳои диниву фалсафии Ҳиндустон пайдо шудааст. Дар ташаккулёбӣ ва нуфузи он, эҳтимол аст, ки нуктаҳои фалсафиву ахлоқии ёдгориҳои адабиёт ҳамчун Веда ва Овисто (китоби зардуштиён), ки решаҳои боз ҳам амиқтари бостонӣ доштанд, таъсир кардаанд. Ғояҳои асосии буддопарастӣ, ки аҳкоми ҳаёт «азияткашист» ва «Роҳи наҷот ҳаст» мебошад дини буддоро ба динҳои дигар зид намегузорад. Ин ҷиҳат бешубҳа сабаби бо дигар тамаддунҳо ва оинҳо омехтани онро, ҳамчунин барои мустаҳкам мавқеъ ёфтани он дар дигар кишварҳо ва минтақаҳо мусоидат намуд.

Поягузори буддопарастӣ — Буддо шахсияти таърихист, ӯ шоҳзода Сиддхарта Гауштам мебошад, ки 80 сол умр дидааст ва нисфи ин умрро дар сайру саёҳат ва тарғибу ташвиқи ақидаҳои худ гузаронидааст. Ҳангоми зиндагии ӯ ҷамъиятҳои аввалини буддопараст — сингхҳо созмон ёфтаанд.

Ибтидои бунёди буддопарастӣ ҳамчун дини ҷаҳонӣ дар замони шоҳигарии шоҳи машҳури ҳинд Ашок (солҳои 268-231-и пеш аз милод) буд, ки ҷамоаи III буддоиро ҷамъ овард. Дар он қарор қабул гардид, ки намояндагони ин дин ба хориҷи Ҳиндустон, ба шоҳигариҳои дигар барои тарғибу ташвиқи дини нав фиристода шаванд. Сазовори зикр аст, ки бо ин мақсад дар сангхҳо матнҳои хутбаҳо ҳак гардидаанд. Чунин матнҳои дар сангҳо ҳакнокӣ шуда дар ҳудуди Афғонистон ҳам пайдо гардиданд, ки дар он замон замини Ӯзбекистони имрӯза ҳам ба он пайванд буд. Зикр бояд сохт, ки дар он замон сулолаи салчуқиён, баъдтар, аз мобайни асри сеюми пеш аз милод салтанати Юнону Бохтариҳо ҳукмронӣ доштанд.

Бинобар фикри баъзе олимон шояд аллакай дар ҳамон замон, ё худ дар қарнҳои II-I-и қабл аз милод буддопарастӣ ба маърифати давлатҳои ҳамҳудуд, ки имрӯз қаламрави Ӯзбекистон ва дигар кишварҳои Осиёи Миёна ба шумор меравaнд, ворид гардид. Тақрибан 2000 сол муқаддам дини буддой дар қаламрави салтанати Кӯшониён васеъ паҳн мегардад. Он замон ин салтанат заминҳои Афғонистон ва Ҳиндустони шимолиро дар ҳукми худ дошт. Буддо замони шоҳигарии Канишка (нимаи аввали асри 11-и пеш аз милод) дини давлатӣ гардид. Бо вуҷуди он буддопарастӣ бо тамаддуни сулолаи кушониён ва дини зардуштиёни куҳан, оинҳои Овисто ва маздакпарастӣ, ки дар ин ҷо ҳамоҳангии оинҳои мисрию римӣ, эллинҳо ва бохтарию ҳиндӣ мавҷуд буданд, бархӯрд намекард.

Нақши бузургро дар паҳн гардидани буддопарастӣ ба Шарқ Роҳи бузурги абрешим ва савдогарону диндорони суғдию бохтарӣ бозиданд. Ба шарофати онҳо дар қарни якуми пеш аз милод ин оин ба Чин, дар қарни IV ба Куриё ва дар қарни VI ба Ҷопон ворид гардид.

Нафақат сарчашмаҳои хаттии Чини қадим ва асри миёна, балки ёдгориҳои археологие, ки дар Ӯзбекистон ёфт шудаанд, аз ҷумла ёдгориҳои дар водии Фарғона ва вилояти Сурхондарё пайдошуда (дар ин ҷо аз бист ёдгориҳои бузургтарини оид ба дини буддоии аз Осиёи Миёна пайдошуда дахтояш мавҷуданд) ҳуҷҷати тасдиққунандаи паҳншавии ин дин буддой вобаста аз атрофи шаҳри Тирмиз ва аз шаҳраки Далварзинтеппа, ки 120 километр дуртар аз шаҳри Тирмиз қарор дорад, дарёфт шудаанд.

— Дар шаҳраки Далварзинтеппа, ки яке аз пойтахтҳои салтанати Кушониён ба шумор мерафт дуто ёдгории дини буддопарастӣ ёфт шуд, — мегӯяд мудири шӯъбаи пажӯҳишгоҳи санъатшиносии Фарҳангистони бадеии Ӯзбекистон, узви вобастаи Донишкадаи археологии Берлин, роҳбари экспедитсияи ӯзбекистонию ҷопонӣ, номзади улуми торих Баҳодур Турғунов. — Ин ёдгориҳо ҳар кадом қариб 3 метр баландӣ доранд. Дар қарибии онҳо боз чандин ёдгориҳои гуногуни ба ин дин вобаста мавҷуданд.

Ногуфта намонад, ки бинобар бузург будани миқёси корҳои заминканӣ ва сарҳади ин сохтмони бузурги буддой он то ҳанӯз ба пуррагӣ омӯхта нашудааст. Яъне ҳам бозёфтҳои ин ҷо ва ҳам мавзеи кофтуков интизори ҷӯяндагони дақиқ ва ҳомиёни худ мебошанд.

Қайд бояд кард, ки ба омӯзишу таҳқиқи ёдгориҳои буддоии атрофи Сурхондарё ҳанӯз солҳои 30-юми асри XX ибтидо гузошта шуда буд. Ҳамон вақт дар мавзеи Айртам, ки дар даҳ километр дуртар аз Тирмизи шарқӣ дар соҳили дарёи Аму қарор дошт, бо роҳбарии асосгузори мактаби ҳафриётшиносии Осиёи Миёна, профессор М.Е.Массон кофтуковҳои аввалини ин иншооти қадима сар шуда буданд. Дар ин ҷо ду маҷмӯаи буддоии замони кушониён (асрҳои I-II-и милодӣ) мавҷуд буданд. Дар яке аз онҳо, ки дар баландӣ ҷойгир буду бо девор печонида шуда буд, вайронаҳои иморатҳо, маъбуд, сутуни росткунҷа, ҳамчунин боқимондаҳои сангии осори бадеи ва ғайра пайдо шуданд. Баробари ин дар ҳамин ҷо соли 1979 як қисми релефи сангии дупайкара пайдо гардид. Навиштаҷоти шашсатраи бохтарии он бо алифбои юнонӣ иҷро гардида буду аз хусуси корҳои бунёдкорӣ ва барқарорсозӣ нақл мекард.

Ин кашфиётҳои бузурги археологҳои Ӯзбекистон нафақат имкон доданд, ки саҳифаҳои нави торихи кишвари мо рӯшан гарданд, балки боз имконият фароҳам оварданд ки мероси бузурги миллии тамаддуни мо ба ганҷинаи фарҳанги ҷаҳонӣ ворид гарданд.

С. ҚУРБОНОВ, Ғ. ШУКУРОВ, ОИ «Ҷаҳон».

Хайём ва оламиён

Хайём ва Гулрухсор

Баъзан дар ҳаёт тасодуфҳое рух медиҳанд, ки ғайричашмдошт, аз он чизи нав ба дунё меояд. Рӯзномае ба дастам афтод. Дар он хабаре ба табъ расида буд, ки театри машҳури Ла-Скалои Италия дар тараддуди ба саҳна гузоштани монооперави Умари Хайём будааст. Дарҳол Маҳмудҷон Воҳидови зиндаёд ба ёд омад. Ҷозибаи хониши ӯ Хайёмро на танҳо дар Душанбе, дар Тошканду Маскав ва дар бисёр шаҳрҳои дигари ҷаҳон зинда мекард...

Ҳамин андешаҳо ва афсуси марги нобаҳангоми Маҳмудҷон Воҳидов дар сар, гӯшаки радиоро тоб додам. Мусоҳибае аз Гулрухсори тоҷик ба гӯш расид. Ин шоираи хайёмтабъ, ки аз навиштаҳояш на фақат дарди ҷомеа, ишқи пок ба Худованд, Замин ва Инсон эҳсос мешаванд, инчунин бӯи Хайём меояд. Ӯ «Гулчини рубоиёти Умари Хайём»-ро ба чанд забон (инчунин ба русӣ) дар Маскав ба чоп ҳозир намудааст. Муаллиф ва мураттиби китоби тозатарини Хайём дар мусоҳиба гуфт, ки аз 5000 рубоиёте, ки ба Хайём нисбат медиҳанд, 350-тоашро баргузида, аз он 250-тоашро тарҷума кардааст. Ҳамчунин бо завқ ва ифтихор таъкид намуд, ки барои табъу нашри ин асар чандин нашриёт аз омодагии хеш ба ӯ хабар додаанд. Ва, ниҳоят, нашриёти «Совершенно секретно» дар коғази аълосифат китоби Хайёмро мунаққаш ва сайқали зебо чоп кард. Ин, бешак, дар «Соли гуфтугӯи тамаддунҳо» армуғони хубе аз ҷониби «Пайванд» ба ҳаводорони ашъори пурҳикмати Хайём хоҳад буд.

Ба гуфти Гулрухсор дар ин китоб ӯ «Хайёмро аз майкада берун овардааст». Ростӣ ҳам, то ин дам ӯро ҳамчун шоири бодапарасту харобтӣ ва даҳриву ринд талқинаш мекунанд. Дар бисёр маврид ба мусулмонии ӯ шак ҳам овардаанд. Оё дар асл ҳам Хайём чунин аст?

— Магар Хайём фақат шоири рубоигӯй буд?

Саҳми ӯ дар рушди илми риёзӣ, ҳандаса, нуҷум, тибб, фалсафа, мусиқӣ, дини ислом аз рубоигӯияш камшӯҳрат набудааст.

Дарвоқеъ, рубоиёти ӯ аз форсӣ бори аввал ба кадом забон тарҷума шуд? Тасодуфе, ки дар боло зикраш рафт, маро ба ин андеша овард.

Фичералд ва Хайём

(Оё ӯ нахустин тарҷимони осори Хайём буд?)

Бино ба сарчашмаҳои илмӣ, рисолаву мақолаҳо, садои Хайём аз Машриқ тавассути Урупо ба оламиён гӯшрас шудааст. Томас Хайд — мусташриқи пуршӯҳрати инглис соли 1700 дар Оксфорд китобе ба нашр мерасонад, ки унвони вай «Таърих ва адёни форсҳои қадим» ном гирифтааст. Муаллифи инглис дар ин китоб оиди баъзе аз нобиғагони илму адаб маълумот дода, минҷумла аз Ҳофизу Хайём ёдовар мешавад. Ва як рубоии Умари Хайёмро ба лотинӣ намуна меоварад. Баъди як аср шарқшиноси австриягӣ Ф.Домбий дар грамматикаи худ, ки соли 1804 дар Вена рӯи чопро дид, чанд рубоии Хайёмро ба табъ расонида, ҳаводорони ашъори Хайёмро дар Урупо афзуд. Дар соли 1818 шоире, ки ба мавзӯи Шарқ майл дошт - Оузлей низ чанд рубоиёти Хайёмро ба забони инглисӣ тарҷима менамояд.

Фақат баъди ӯ, Эдуард Фичералд (1809-1883) рӯ ба каъбаи ҳазрати Хайём меоварад. Ва номи худ низ аз ҳамин раҳ ҷовидон намуд. Фичералд 111 рубоиёти Хайёмро тарҷима карда ба инглисдонҳои дунё (дар соли 1859) пешкаш намуд. Ин «Рубоиёт» Хайёмро ва Хайём тарҷимони хеш - Фичералдро ҷаҳонгард сохт, умри ҷовидона дод. Хайём ба забони франсавиҳо тавассути тарҷимаҳои Николай аз соли 1867 сар карда ворид мегардад.

Дар адабиёти ӯзбек Умари Хайём тавассути тарҷумаи безаволи Шоислом Шомуҳаммадов (дар солҳои 70-и садаи XX) мавқеи устувор ёфт.

Чун қаблан сухан аз боби тарҷимаи рубоиёти Хайём ба русӣ рафт, месазад аз аввалин тарҷима дар ин соҳа чанд ҳарф зад. «Вестник Европи» соли 1891-ум 16 рубоии Хайёмро дар тарҷимаи шоир Василий Величко чоп кардааст. Ҳамин тарҷимон баъдан (с.1903) боз 19 рубой ва маҷмӯан 52 рубоии Умари Хайёмро тарҷима ва чоп менамояд. (Тавре, ки хайёмшиносон, (аз ҷумла, Усмони Назир) қайд менамоянд, на ҳамеша ба тарҷимонҳо муяссар шудааст, ки дар қолаби рубой он, чӣ шоир мехост, ифода намоянд. Чуноне, ки Величко аз 52 рубой фақат дар 5 тоаш ҳаҷм ва шакли рубоиро ҳифз намудаасту халос, тарҷимаи дигар рубоиёти Хайём аз 5 то 16 сатрро дар бар гирифтааст. Метавон гуфт, ки тарҷимонҳо ҳатто дар 16 сатр низ он, чӣ Хайём гуфта, натавонистаанд, тарҷима намоянд. Бо вуҷуд, каломи Хайём дар тамоми олам, ба чандин забонҳо дӯстдорон ёфт. Аммо китоби Гулрухсор дар ин ҷода пурарзиштарин хоҳад буд. Чунки Гулрухсор бӯи Хайём ва рӯҳи Хайёмро нағз мефаҳмад, аз фалсафаи шоир бархурдор, ба тамоми маънӣ онро идрок менамояд.

Хайём ва сармояи ин мулки ҷаҳон...

Тавре маълум, таваллуди Ғиёсуддин Абдулфатҳ Умар ибни Иброҳим Хайёми Нишопурӣ (чунин аст номи мукаммали ин ҳакими бузург) 18 маи соли 1048 сабт шудааст. Яъне, замони мо то асри Хайём қариб даҳ аср фосила, фарқ ҳаст. Ба ин нигоҳ накарда рубоиёти ӯ аз насл ба насл, аз забон ба забон мегузарад. Ин мероси гаронмоя барои ҳама солу замон, минҷумла барои ҳаводорони адабиёти форсии муосир низ пурарзиш, қобили таваҷҷӯҳи хосса мебошад. Сабаби аслии дарозумрӣ ва қобили қабули ҳамагон қарор ёфтани рубоиёти шоир дар он аст, ки ҳар як сатр, ҳар як байт ва ҳар як рубоии ӯ ба бинои мӯҳташаме мемонад, ки деворҳои вай аз хишти пухтаи ҳикмат қад рост намуда сақфу фаршаш аз фалсафаи ҳаёт сайқал ёфтаанд. Низомии Арӯзии Самарқандӣ Хайёмро на фақат дӯсти наздики хеш, инчунин ӯро устоди худ баршумурда, дар рисолааш Хайёмро дар қатори мунаҷҷимони машҳур зикр кардааст. Ҳол, ин аст, ки Умари Хайём пеш аз ҳама риёзидони беназир, мунаҷҷими беҳамто, файласуфи соҳибшӯҳрат, донишманди нуктасанҷ, мусиқишиноси борикбин будааст. Гуфтани шеър - рубой барояш тафреҳ, он аксаран дар ҳошияи рисолаву асарҳои илмӣ иншо шудаанд.

Тақвими Хайём дақиқтарин, ҳатто аз тақвими кунунӣ-григорианӣ саҳеҳтар будааст. Инро оламиён тан гирифтаанд. Алҳол вай дар Эрон мавриди истеъмол аст. «Наврӯзнома»-и Хайём дар олами форсигӯён шӯҳрати хосса дорад. Мегӯянд, ки он чӣ Умари Хайём дар замони худ дар соҳаи риёзиёт ба даст овард, дар ғарб танҳо баъди 400 сол ба он поя расидаанд.

Қаблан сухан аз сабаби дарозумриву ҷовидонии умри рубоиёти Хайём рафт. Дар идомаи маънӣ ёдрас шудан ба маврид аст, ки шоир ба ҳаёт меҳри беандоза дошт. Сабзаҳои навруста, замини одамзо ва одамхор барояш муқаддас: Ва аммо инсон аз ҳама муқаддамтар ва муқаддастар ситоиш шудаанд. Ин аст, ки умри инсониро ниҳоят кутоҳ, ба мисли бод гузарон мегӯяд. Ӯ ҳар як лаҳзаи нафасе аз умрро сармояи мулки ҷаҳон мехонад. Ба оламиён таъкид менамояд, ки ин умр агар хуб гузаронӣ ва, агар бад гузаронӣ низ бигзарад. Беҳтар аст, он ба шодмонӣ гузарад. Рӯзе, ки гузаштрафт. Аз ӯ ёд макун. Фардо ки наёмадааст, фарёд макун, — мегӯяд шоир.

Яъне: ҳоҷат бар он нест, ки дар ин умри кутоҳ аз ҳар лаҳзаҳои дилхароши умр (гарчи он кам нест!), ёд кард, аз он чи фардо хоҳад шуд (агарчи мушкилоти бештар дар пеш аст!), набояд фарёд кард. Беҳтар ҳамин, ки ба қадри имрӯз расӣ - ҳамин лаҳзаи умрро ба хушӣ, босамар сипарӣ намой:

Рӯзе, ки гузаштаст, аз ӯ ёд макун,
Фардо, ки наёмадаст, фарёд макун.
Бар н-омадаву гузашта бунёд макун,
Ҳолӣ хуш бошу умр бар бод макун.

Акнун, ки ҷаҳонро ба хушӣ дастрасест
Ҳар зиндадилеро сӯи саҳро ҳавасест.
Бар ҳар шохе тулӯи мӯсодастест,
Дар ҳар қафасе хурӯши исонафасест.

Он кист, ки дил ниҳоду Фориғ биншаст?
Пиндошт, ки мӯҳлатеву таъхире ҳаст.
Гӯ хайма мазан, ки мех мебоядканд,
Гӯ рахт манеҳ, ки бор мебояд баст.

Абр омаду боз бар сари сабза гирист,
Бе бодаи арғувон намебояд зист.
Ин сабза, ки имрӯз тамошогоҳи мост,
То сабзаи хоки мо тамошогоҳи кист?

Бартар зи сипеҳр хотирам рӯзи нахуст,
Лавҳу қаламу биҳишту дӯзах меҷуст.
Пас гуфт маро муаллим аз рӯзи нахуст:
«Лавҳу қаламу биҳишту дӯзах бо туст».

Китоби қадимтарин бахшида ба Хайём дар Кобул аст?

Вақте, ки аз радио китоби нави Гулрухсор «Гулчини рубоиёти Хайём»-ро шунидам, мурғи хаёлот маро ба сайри ҷангалистони сарсабзи айёми ҷавониам-ба Афғонистон бурд. Он ҷо ман соле чанд бо тақозои ҳаёт сафари хидматӣ доштам. Аз ҳамин боис бо бисёр аз мӯътабарин ошной доштам ва дар дафтарчаи ёддоштҳо зикри хотирот дорам. Дар яке аз сафаҳоти он чунин сатрҳоро дарёфтам, ки мавриди зикраш ҳамин аст.9.12.1973. Китобхонаи Пуҳантуни (Университети) Кобул. Ба ин ҷо мувофиқи хоҳиши мудири он Муҳаммадиброҳими Сутуда омада будам. То дар кори ба тартиб андохтани адабиёти руситабъ ва таҳияи «картотека» кӯмак расонам. Бо ҳамин баҳона бо Муҳаммадсолии Парвонто шинос шудам. Вай аз китобдорони машҳури Кобул буд. Девони комили Мутрибии Самарқандӣ ва чанд китоби дигареро, ки ҳар кадом аз дигараш пурқиматанд, дар дасти ӯ маҳфуз будаанд. Он чӣ аз ӯ гапи нав шунидам, ҳамин буд, ки вай китобе дорад ба номи «Рафтани Хайём ба Бухоро» ва он аз 1200 саҳифа иборат аст. Ба нақли Парвонто Хайём табъи баланди мутоибанигарӣ низ дошта, дар ин хусус ҳикоят ва ривоятҳои ҷолибтарин дар ин китоб зикр ёфтааст. Ҳамчунон тазкирае дорад, ки 40 нафар шоираҳоро дар бар гирифтааст.

Баъди тавсифи бисёр аз хусуси китоби «Рафтани Хайём ба Бухоро» мусоҳиби ман-устод Парвонто таъкид намуд, ки он китоб нодиртарин ва аз ҳама қадимитарин, дар замони Хайём китобат шудааст. Сипас, дар бораи равобити Низомулмулк (Абӯали Ҳасан ибни Алии Тӯсӣ) бо Умари Хайём сухан карда китоби ӯ — «Сиёсатнома»-ро пеш овард. Иқтибосҳои зайл аз он китобанд:

«Омири шаҳри Ҳамс ба Умари Абдулазиз набишт, ки девори шаҳри Ҳамс хароб шудааст, онро иморат бояд кардан. Ҷавоб набишт, ки баҳри шаҳри Ҳамс аз адл девор бояд кард. Роҳҳо аз зулму хавф пок кун, ки ҳоҷат нест ба гилу хишт ва сангу гаҷ...», «Ва доноён гуфтаанд, ки тадбири яктана чун зӯри якмарда бошад ва тадбири дутана чун зӯри думарда аз тадбири даҳтана чун зӯри даҳмарда ва ҳар чӣ бештар-қавитар».

Аз тақдири минбаъдаи он китоб дигар хабаре надорам. Аммо, аз манобеъи дигар маълум аст, ки Умари Хайём таълимоти ибтидоиро дар Нишопур ба даст оварда, баъд ба Балх рафта таҳсили илм гирифтааст. Дар замони хуруҷи низоъҳо, ҷангу ҷидол дар Хуросон ӯ роҳи Мовароуннаҳрро пеш мегирад. Вай аввал ба Самарқанд омада, чанд муддат зист ва эҷод намуд. Ин ба солҳои 1066-1070 рост меояд. Дар Бухоро то соли 1074 будааст.

Нақле дар ин маврид ҳаст, ки шӯҳрати донишмандии Умари Хайём аз Самарқанд ба Бухоро, ба гӯши Шамсулмулк Носир расид. Хони Бухоро Шамсулмулк, ки аз ҳомиёни аҳли илм буд, Хайёмро хеле воломақом пазирой менамояд. Ҳатто Хайёмро хоқон дар паҳлӯи худ ҷой дода бо вай сӯҳбат кардааст. Сипас, шароити хуби кор барояш таҳия менамояд. Шӯҳрати ӯ зиёдатар мегардад. То ба дараҷае, ки Хайёмро ҳукмдори салҷуқӣ-Маликшоҳ бо маслиҳати вазири донои хеш-Низомулмулк, ба Хуросон даъват мекунад. Ҳамин тавр, соли 1074 ба Исфаҳон омада дар ин ҷо расадхонае таъсис менамояд. То соли 1092, то соли вафоти Низомулмулк ва Маликшоҳ дар он кор мекунад. Соли 1114 дар Марв будааст. Соли вафоти Умари Хайёмро 4 декабри 1121 сабт кардаанд.

Умари Хайём чанд қабр дорад?

Моҳи марти соли 2000-ум бо қарори ЮНЕСКО бахшида ба 900 солагии мавлуди Умари Хайём дар Эрон кунгураи байналхалқӣ барпо гашт. Дар он аз Ӯзбекистон муҳаққиқ Суйима Ғаниева иштирок дошт. Ӯ дар ин бобат ба рӯзномахонҳои мо хабар дода, аз ҷумла маълум кард, ки Умари Хайём се маротиба дафн шудааст. Бори аввал соли 1121 (1123) дар қабристони Имомзода Мадруқи Нишопур, бори дуввум дар давраи Паҳлавиён аз ҷониби Анҷумани осори миллии Эрон қабри Хайёмро кушода устухонҳояшро дар халтае ҷой намуда,дафн кардаанд. Дафъаи сеюм дар моҳи урдубиҳишти соли 1938 дар ҷои дигар барои Хайём мақбарае бунёд намуда, аз ҷониби Анҷумани осори милии Эрон хоки шоир ба оримгоҳи дигар гузошта шудааст. Маҳз ҳамин қабри Ҳакими Нишопуриро ширкатдорони кунгура зиёрат карданд».

Ривояте чанд аз лаҳзаҳои охирини умри Хайём

Солҳои охирини умри Хайём ба замони ҳукумати султон Санҷар рост меоянд. Мегӯянд, ки вақти ҷияни Низомулмулк-Шаҳобулислом вазири Султон Санҷар мешавад Ал-Байҳақӣ аз як мусоҳибаи вазир бо Хайём чунин ёддошт нигоштааст: рӯзе Имом Умар ба ҳузури вазир Шаҳобулислом Абдулраззоқ, писари Абулқосим Абдуллоҳ ибни Алӣ,ҷияни Низомулмулк ташриф овард. Ин ҷо ҳофизи Қуръон, қори Абулҳасан Алғаззолӣ ҳозир буд. Баҳс аз боби тарзи талаффуз ва ташреҳи сурраe аз Каломи Шариф мерафт.Чун баҳс тӯл ёфт, Шаҳобулислом гуфт: ба ҷанобии Имом Умар муроҷиат бояд кард. Ӯ ба тамоми тафсилот он сурраро маънидод кард. Ҳама қоил шуданд ва аҳсант хонданд. Абдулҳасан Алғаззолӣ ба илми Имом Хайём тан дод ва худро муриди донишманд эълом дошт.

Дар боби фавти Умари Хайём Албайҳақӣ чунин ҳикоят ба ёдгор мондааст. Аз ақорибии Умари Хайём Муҳаммад Албағдодӣ нақл кард, ки рӯзе Хайём дандонҳои худро бо мисвоки (дандоншӯӣ) тиллой тоза кардан дошт. Ҳамзамон «Алқонун - фи - тибб»-ро бо диққат мутолиа менамуд. Ҳамин, ки ӯ аз боби «Андар баёни ҳадди тибб ва мавзӯъҳои он, ки андар умури табииянд» ба фасли «Андар баёни ҷинсҳои қувваҳо» расид, мисвок байни авроқ монд ва садо кард: «авроқи тоза ҳозир кунед, то ман васиятнома бинвисам». Аз ҷой бархост, барои ибодат сари ҷойнамоз рафт. Чун намози хуфтан поён ёфт, сар ба саҷда ниҳод ва гуфт: «Худоё, то ҷое, ки имкону тавон доштам, баҳри идроки ту кӯшидам. Маро бахшой, илму донишам аз туст-ин роҳи ман сӯи туст». Ва, ҷон ба ҷонофарин биспурд.

Хайём, ки хаймаҳои ҳикмат медӯхт,
Дар кӯраи ғам фитоду ногаҳ бисӯхт.
Ҳайёти аҷал таноби умраш бибрид,
Даллоли азал ба ройгонаш бифрӯхт.

Маъруф ОТАХОНЗОДА,
муҳаррири шӯъбаи «Овози тоҷик»,
Рӯзноманигори шоистаи
ҷумҳурияти Ӯзбекистон.

Таърихамонро меомӯзем

Гуйшан — Гесай Косон аст

Моҳи декабри соли гузашта дар шаҳри Косонсой анҷумани ҷумҳурӣ таҳти сарпарастии ваколатхонаи ӯзбекистонии ташкилоти Фарҳангии Созмони Милали Муттаҳид — ЮНЕСКО ва хазинаи байналмилалии «Олтин мерос»-и Ӯзбекистон дар мавзӯи «Мақоми Косонсой дар таърихи Фарғона» созмон ёфта буд. Дар анҷуман фикру ақидаҳо ва мулоҳизаҳои илмӣ оиди таърихи пайдоиши Косони қадим мавриди муҳокима қарор гирифт. Мутахассисону олимон баъди баҳсу мунозираҳо доири мавзӯъ ба як хулоса омаданд, ки таърихи Косони қадим ҳанӯз аз давраи ҳукмронии салтанати Даван — Фарғонаи қадим оғоз мeёбад. Дар зер яке аз мақолаҳои илмӣ пешкаши хонандагони арҷманд мегардад.

Тибқи маълумотҳои таърихӣ робитаҳои иқтисодиву Фарҳангӣ бо роҳи бузурги Абрешим дар асри 11 пеш аз милод оғоз меёбад. Айнан дар ҳамин давра аҳли хонаводаи сулолаи Хани Чин оиди мамлакатҳои ҳамсоя маълумотҳо ҷамъ меоваранд. Алалхусус, замони ҳукмронии 40 солаи императори ин сулола У — Ди (солҳои 141-87 пеш аз милод) омӯзиши мамлакатҳои ҳамсоя ва равобити иқтисодӣ бо онҳо авҷ мегирад. Солҳои 136-125 ва 115-уми пеш аз милод бо Фармони У — Ди сайёҳ ва таърихшинос Чжан Цян ба Туркистони Шарқӣ ва Осиёи Миёна сафар мекунад. Ӯ тамоми минтақаро пиёда сайру саёҳат намуда оиди таърих, ҷуғрофия, мавқеи ҷойгиршавии шаҳрҳо ва деҳот, машғулияти аҳолӣ, боигариҳои ин кишварҳо ҳуҷҷату маълумотҳои пурқимат гирд оварда, ба император Хан тақдим менамояд.

Баъди омӯзишу тадқиқи ҳамаҷонибаи кишварҳои ҳамсоя У — Ди барои истилои ин сарзамин солҳои 104-102 ва 102-99 пеш аз милод таҳти фармондеҳии Ли Гуан Ли ду маротиба лашкар мефиристад. Баъди ҷангҳои дуру дароз ва шадид мамлакати бостонии Даван ба тобеияти сулолаи Хан дохил мегардад. Истилои Даван ба У — Ди боз барои дарёфти иттифоқчиён дар мубориза зидди қабилаҳои кӯчманчии хунн лозим буд. Чунин ақидаро академик В.В.Бартолд пешниҳод карда буд. Тавре ки дар боло зикр шуд, истилои кишварҳои ҳамсоя минҷумла Осиёи Марказӣ барои салтанати Хан барои ба даст овардани боигариҳои ин кишварҳо ва кушодани роҳи савдою тиҷорат яъне Роҳи бузурги абрешим бо мамлакатҳои ғарб лозим буд.

— «Сокинони Даван мардуми муқимнишин буда, асосан бо зироаткорӣ машғуланд. Киштукори асосӣ гандуму шолӣ мебошад. Онҳо инчунин бо токпарварӣ машғул буда, аз меваи он шарбату шароби фаровон мегиранд... Шахсони бизоатманди Даван дар хонаҳои худ то 10 ҳазор дан (1 дан — 100кг) шарбату шароби ангур нигоҳ медоранд. Дар салтанати Даван 70 шаҳри калону хурд вуҷуд дорад», — навишта буд муаррих Чжан Цян. Ҳамчунин бино бар хабари Чжан Цян шаҳрҳои калонтарини Даван Эршӣ (деҳаи ҳозираи Мингтеппаи ноҳияи Марҳамати вилояти Андиҷон), Ю (харобаҳои деҳаи Шӯробашоти назди шаҳри Ӯзгани Қирғизистон) ва Гуйшан ё худ Гесай — шаҳри қадимии Косон будааст. Таърихшиноси дигари Чин Бей — Шу дар бораи Гуйшан чунин навиштааст: «Лона мулки қадимии Даван буда, пойтахти он дар шаҳри Гуйшан ҷой гирифтааст» (А.Н.Бернштам «Древняя Фергана» саҳ.16).

Гуйшан — Гесай айнан номи чинӣ будани шаҳри Косонро олимони маъруфи шарқшинос ва таърихшиноси рус, академикҳо В.В.Бартолд ва А.Н.Бернштам тасдиқ намудаанд. Фикри худро ривоҷу тақвият дода, А.Н. Бернштам менависад: — «Маркази сиёсии онвақтаи кишвари Фарғона шаҳри Косон бо лафзи чинӣ Гуйшан, яъне Кушон буда, дар қисмати шимолии Фарғона ҷой гирифтааст. Харобаҳои ин шаҳр то имрӯз боқӣ мондааст. Косони қадим дар сарҳади Фарғонаи муқимнишин ва қабилаҳои кӯчманчӣ, дар водии доманаи қаторкӯҳи Чотқол, ки баландиҳои Алобуқо ба водии Фарғона пайвастааст, қомат афрохтааст. Ин шаҳр дуюмин пойтахти Фарғона буда (баъди шаҳри Эршӣ) дар худ иттиҳоди қувваҳои ҳарбӣ — сиёсӣ ва иқтисодии Фарғонаро муҷассам сохтааст. Косони қадим истеҳкоми мустаҳками бо деворҳои баланди аз хишти хоми калон-калон дар болои теппаи баланд сохта шудаву бо хандақҳои чуқур иҳота гардида ба шумор меравад. Иқтидори мудофиавии деворҳои шаҳрро боз ҷарии нишеби ба соҳили дарё пайваста, ки алҳол ин рӯд Косонсой ном дорад, мустаҳкамтар мекард. Дохили қалъа оташи доимо фурӯзони ибодатхонаи зардуштиён мавҷуд буд, ки онро оташхона ё худ оташкада меномиданду аз он то мо хокистари ғафси сафедчатоб расида омадааст», — навишта буд А.Н.Бернштам. («Древняя Фергана», саҳ. 19.)

Академик В.В.Бартолд ҳам дар асари худ «Тадқиқотҳои умумӣ оиди таърихи Осиёи Миёна» айнан шаҳри Косон будани Гуйшан ва Гесайро тасдиқ намудааст. (В.В.Бартолд, «Общие работы по истории Средней Азии» саҳ. 176.) Ҳамчунин олимони маъруфи таърихшинос Н.Я.Бичурн, Щербина — Крамаренко, А.Брянов, Б.Ғафуров, Ю.Заднепровский дар тадқиқотҳои хеш Косон будани Гуйшан-Гесайро инкор накардаанд ва оиди ба марҳалаи маданияти қадимии Даван алоқаманд будани бозёфтҳои бостоншиносии Косони қадимро тасдиқ намудаанд.

Билохир, маълумотҳои муаррихони Чин,натиҷаи ҳафриётҳои солҳои 1946, 1948,1951, 1983, 1990, ки аз ҷониби бостоншиносону таърихчиён дар харобаҳои Косони қадим гузаронида шудааст ва асарҳои олимони дар боло зикршударо ба эътибор гирифта шаҳри Косон будани Гуйшан — Гесайро тасдиқ намудан мумкин аст. Ба ин ҳамаи асосҳои илмӣ мавҷуданд.

Боқиҷон МАТБОБОЕВ,
мудири шӯъбаи ҳафриёти Тӯрони Пажӯҳишгоҳи бостоншиносии АУ Ӯзбекистон, номзади илми таърих.
Абдулвоҳид НУРИДДИНОВ,
журналист, таърихшинос.

Мизоҷони «Дарҳақиқат» меафзоянд

Фирмаи хусусии «Дарҳақиқат» дар хоҷагии ширкатии «Гулистон»-и ноҳияи Ҷондори вилояти Бухоро фаъолият пеш мебарад ва ба созмон ёфтани он вақти зиёде нашудааст. Ба ин нигоҳ накарда комёбиҳои калони меҳнатиро ба даст меоварад.

Бояд тазаккур дод, ки ташаббускори созмон додани ин корхонаи хурд тардбиргар Салом Исматов буда, барои тармими насосҳои сӯзишворӣ ва муҳаррикҳои барқӣ тахассусонида шудаасту даҳ нафар босамар фаъолият пеш мебаранд.

Як далелро алоҳида қайд кардан лозим меояд: коркунони корхонаи хурд ба тармими насосҳои сӯзишвории автомобилҳои сабукраву боркашони хориҷисохт ҳам шурӯъ карданду аз ҳамин сабаб шумораи мизоҷон пайваста зиёд мегарданд. На танҳо аз Бухоро, балки аз вилоятҳои Қашқадарё, Навой, Самарқанд, Хоразм ҳам мизоҷон меоянду аз кори хушсифати тармимгарон мамнун шуда бармегарданд.

Азбаски кор хуб аст даромад ҳам пайваста баланд мегардад. Соли гузашта фоидаи соф ба 6 миллион сӯм баробар шуд.

Ба қарибӣ дар вилоят озмун таҳти унвони «Ташаббус-2002» гузаронда шуда, дар он тадбиргар Салом Исматов ҷои дуюмро ишғол намуд.

Дар сурат: сарвари корхонаи хурд **Салом ИСМАТОВ** ва тармимгар **Шойим НАЗАРОВ.**

Аксбардор: Собир ЗУФАРОВ (ӮзА).

Ғолибон

Дар ноҳияи Киргилии вилояти Фарғона озмуни сарварони дастаҳои ноҳияҳо баргузор гардид. Дар он ғолибони мактабҳои ноҳияҳои Риштон, Фарғона, Сӯх, Охунбобоев, Қувва шаҳрҳои Қувасой, Марғилон, Киргилӣ ва Олтиариқ маҳорати худро намоиш доданд.

Аз рӯи барномаи озмун ҳайати ҳакамони намоишҳоро мушоҳида карда, ба маҳорати иштирокдорон, холисона баҳо доданд. Ҷои якум ба (79 хол) дастаи мактаби рақами 4 ноҳияи Сӯх (роҳбари даста Турсуналӣ Нишонов, ҷонишини директор оид ба маърифат ва маънавият М.Мирзобеков), ҷои дуюм ба шаҳри Қувасой дода шуд.

Толибилмони мактаби рақами 4 ба шарти«Ватан саҷдагоҳ каби муқаддасдир» ҷавобҳои саҳеҳ доданд.

Хусусан, аъзои фаъоли дастаи «Сияҳгӯш»-и мактаб Дилдора Мастонова ва Муҳайё Нуралиева бо шеъру сурудаҳо ҳозиронро хушнуд намуда, сазовори таҳсину офаринҳо гардиданд. Аз рӯи шарти чоруми озмун «Бозиҳои миллӣ» — бозиҳои шакакбозӣ, тӯбча, филдироқ, аспакбозӣ, арғамчинбозӣ, сангбардорӣ, ҳалаки чӯб (дангалбозӣ), мелабофӣ, донакбозӣ, лаппакбозӣ, ламкабозӣ, лӯлаболишт, хурӯсҷанг, гӯштингирӣ, мактабиён тамошобинон ва ҳайати ҳакамотро дар ҳайрат гузоштанд.

Азму талош ба намоишдорони бозиҳои анъанавии қадимӣ ва маҳорати баланди аъзоёни даста гувоҳи он аст, ки эшон дар озмуни вилоятӣ низ иштирок намуда, ҷои муносибро соҳиб мегарданд.

Р. ҲИСОМОВ,
Т. ҲУСЕЙНОВА.

Олим, мураббӣ, шоир

Дар диёри олиму шоирхези Бойсун баҳори соли 1942 Рӯзимурод Қаландаров таваллуд ёфт. Падараш Қаландар Қурбонов аз саводхонҳои давраи худ буд. Дар қишлоқҳо баҳри бунёди колхозҳо фаъол иштирок намудааст. Модараш Қурбоной Қаландарова бошад, якумр дар колхоз хизмат намуда, бо тарбияи фарзандон шуғл варзида, соли 1999 дар синни 87 солагӣ вафот кард.

Рӯзимурод Қаландаров дар мактаби рақами 2 ба номи Т.Сайдалиев (собиқ «Правда») -и шаҳри Тирмиз таҳсил намуда ва онро бо баҳои аъло хатм кард. Соли 1962 ба факултаи механикаи Институти бофандагии Тошканд дохил шуда, онро бо дипломи имтиёзнок хатм кард.

Аз сабаби аъло хатм намудани институт ӯро дар донишгоҳҳои гуногуни техникии ҷумҳурӣ ба кор даъват намуданд. Лекин ӯ дар корхонаҳои саноатӣ бо ҳар гуна механизм, машина ва дастгоҳҳое, ки ҷараёни корашон гуногун аст, кор карданро орзу мекард. Аз ҳамин сабаб ӯ дар корхонаҳои пахтатозакунии вилояти Сурхондарё бо роҳхат ба кор омад.

Қаландаров корҳои заводи пахтатозакуниро дар муддати кӯтоҳ пурра омӯхт. Баъди хизмати ҳарбӣ Р.Қаландаров боз ба заводи пахтатозакунии Тирмиз ба кор меояд.

Соли 1972 шомили аспирантура гардид. Барои ин ӯ аввал бо муаммоҳое, ки барояш маълум буду дар мамлакатҳои хориҷӣ ин муаммоҳо аллакай ҳалли худро ёфта буданд, шиносой пайдо намуда, технологияи нав, ки нишондодҳои ҳосилдориашон баланд буд, омӯхт. Ӯ ҳангоми таҳсил дар аспирантура дар заводҳои пахтатозакунии Тирмиз ва Ҷарқӯрғон солиёни зиёд таҷрибаҳо гузаронда, асосан ба нишондодҳои сифати нах ва ҳосилдории машинаҳои ғӯлагӣ эътибор дода, бо воситаи таҳлилҳои чуқур хулосаҳои даркориро ба заводҳои пахтатозакунӣ тавсия менамуд.

Дар ҳамин гуна вазъият ҷустуҷӯҳои назарӣ ва амалӣ дар муддати таҳсил дар аспирантура ҳосили худро дод, яъне Қаландаров рисолаи номзадии хешро аз муддат пеш тайёр намуда, ба муҳокима мегузорад ва онро ба шӯрои илмии институти мазкур барои ҳимоя намудан пешбарӣ менамояд. Сипас, боз ба корхонаҳои пахтатозакунии вилоятамон ба кор бармегардад.

Аз соли 1977 то инҷониб дар Донишгоҳи давлатии Тирмиз фидокорона фаъолият нишон медиҳад. Дар ин давра як қатор дастурҳои методии хонишро дар соҳаҳои гуногуни фанҳои техникӣ таълиф намуда, дар ҷараёни хониш татбиқ намудааст. Аз ҷумла, муаллифи «Андозаҳои техникӣ», «Деталҳои машина», «Назарияи механизм ва манишаҳо» ва боз муаллифи чандин асарҳои дастурию методӣ мебошад. Ба ғайр аз ин як қатор мақолаҳои илмии ӯ дар маҷаллаҳои оммавии мамлакатҳои хориҷӣ (русия, Қирғизистон) ва ҷумҳурӣ оид ба саноати пахтатозакунӣ нашр шудаанд.

Профессор Қаландаров дар айни замон дар шароити заводҳои пахтатозакунии вилоятамон корҳои амалӣ ва илмиву назарии калонро таҳлил намуда, бо хулоса ва маслиҳатҳои муфиди хеш баҳри баланд бардоштани самаранокӣ ва сифатнокии маҳсулот ҳиссаи муносиби худро мегузорад. Ҳамин тавр, дар натиҷаи тадқиқотҳои илмие, ки гузаронид хулосаҳои умумии назарӣ ва амалии хешро ба заводҳои пахтатозакунии Қизириқ ва Ангор (ғӯлагӣ), Деҳнав ва Узун (аррагӣ) тавсия намуда, корҳои тадқиқотӣ ва як қатор санҷишот гузаронид, ки он асоси кори диссертатсияи доктории ӯро ташкил менамоянд. Чунин тадқиқотҳои илмӣ дар ҳаҷми нисбатан калонтар дар шароити корхонаҳои пахтатозакунии ғӯлагӣ ва аррагии ноҳияҳои Шерободу Ҷарқӯрғон низ санҷида шуд, ки онҳо низ натиҷаҳои дилхоҳ доданд.

Р.Қаландаров фақат бо фаъолияти илмӣ маҳдуд нашуда, дар соҳаи адабиёти бадей низ қалам ронда, ҳикояву ҳаҷвия ва шеърҳо эҷод намуда, дар рӯзномаҳои донишгоҳ ва вилоятамон чоп намудааст. Соли 1996 маҳсули адабии ӯро ҷамъ намуда, нашриёти «Ҷайҳун»-и вилоятамон маҷмӯаи «Назаре ба само»-ро аз чоп баровард, ки аз тарафи хонандагон хеле хуб пазируфта шуд.

Соли 1997 профессор Р.Қаландаров оид ба таърихи деҳаи Панҷоби ноҳияи Бойсун як асари таърихӣ-этнографӣ, ки ҳама урфу одат, анъанаҳои мардуми ин диёрро дар худ таҷассум намудааст, офарид. Ин асари таърихӣ на фақат дар инъикоси таърихи Бойсун, балки дар омӯхтани таърихи вилоятамон низ хизмат хоҳад кард. Барои офаридани ин асари таърихӣ ӯ солҳои тӯлонӣ заҳмат кашид ва хушбахтона дар байни таърихшиносон ва омма баҳои сазовор гирифт. Соли 1993 низ боз як асари бадеии ӯ бо номи «Тақдир» дар нашриёти «Ҷайҳун» аз чоп баромад.

Бале, хизматҳои олим, мураббӣ ва шоир Р.Қаландаров дар соҳаи илму маърифат қадр дорад. Ӯ як лаҳза аз эҷод, аз ихтирову тадқиқот даст накашидааст. Мо ҳам ба ин ниятҳои неки олим ҳамроҳ шуда, ӯро бо синни муборaки шаст самимона табрик намуда, ба ӯ тансиҳативу хотирҷамъӣ бахту саодат ва ба хизматҳояш дар ривоҷу равнақи Ватан комёбиҳо таманно дорем.

Ю. ВАЛИҚУЛОВ,
Х. ДӮСТЁРОВ,
дотсентони Донишгоҳи давлатии Тирмиз.

Ахлоқ
Сарватмандони серташвиш

Шаҳри Маскав. Роненда ба истгоҳи шӯъбаи алоқа расида омадани мусофиронро эълон намуд. Ӯ аз трамвай фуромада сӯи биноби почта ҳаракат кард. Ҳавои сарди зимистон. Бо сад азоб худро ба кабинаи телефон расонд:

— Алло, оча, аз ҳоли бачаҳоям хабар доред? Хоҳару бародаронаш ба пеши Фозилҷон меоянд?

— ...

— Чаро гиря мекунед, оча?

— Фозилҷонро ҳам падараш гирифта рафт, бачем. Саломатии худат чӣ тавр?

— Нағз.

— Пулҳои фиристодаамро гирифтед?

— Гирифтем, аз нисфи қарзҳоят халос шудем. Падарат бемор. Агар иловат бошад, як омада мерафтӣ.

— Ҳаракат мекунам, очаҷон!

«Падари бечораам. Бесару сомониҳои рӯзгори ман қадашонро дол намуд. Дили ғамзадаашон ба ин ташвишҳо магар тоб меоварад? Модари шӯрпешонаам.

Гӯё ба ҳамааш айбдор бошад. Аз ҳама узр мехоҳаду гиря мекунад. Бачаҳо чӣ? Эҳ, нури дидагони ман?! Шумо кай аз ҳақиқати ҳол воқиф мешавед? Чашмони шумо кай кушода мешавад? Ё ки шумо ҳам мисли падаратон нобакоред? Чунки «аз мор рӯяд, морбачча» мегӯянд.

Салим... Салим... номардиҳои ту беҳисобанд. Маро чун матоъи нодаркоре ба партов партофтӣ! Худо ҷазоятро бидиҳад!.»

Ӯ акнун аз сармо парво намекард. Ашки сӯзони чашмонаш ба рухсораш мерехтанд. Вориди утоқи фақиронааш шуду худро ба кат андохт.

Ҳолдонҳо мегӯянд: ҳангоми яъсу навмедӣ кас бояд баланд-баланд суруд хонад, ё дар ҳавои мусиқӣ рақс намояд ва ё овоз андохта бигиряд. Дар он сурат ғам ба дил гаронии худро боз карда наметавонад. Қаҳрамони мо ҳам мисли абри навбаҳор мегиристу мегирист.

Арафаи мактаби миёнаро хатм кардани Нозима. Ҳар рӯз ӯ баъди дарс бо падар ба мактаби ронандагӣ мерафт. Бо Салим низ дар ҳамин ҷо шинос шуд. Салими мошинсавору ширинсухану паҳлавонпайкар ба зудӣ ақлу ҳушашро рабуд. Ҳар ҷое, ки равад, аз дунболаш медавид. Ниҳоят, ӯ ба хонаашон хостгор фиристод. Модару падар аз ҳамсояҳои Салим тарзи зиндагии онҳоро пурсон шуданд. Ҳамсояҳо гуфтанд, ки беҳтараш ба остонаи ин оила қадам намонанд. Чунки Салим кайҳо хонадор шуда, завҷаашро аз хона ронда буд.

Волидайни Нозима норозӣ буданд. Лекин Нозимаи сармасти ишқи кӯр-кӯрона ба мамониати падару модар эътиное накард. Ҳар рӯз бо дилдодаи худ вомехӯрд. Боре баъди яке аз вохӯриҳо Салим бо мошини худ ӯро то хонаашон овард. Инро дида фиғони модар баромад ва бо табар оинаҳои мошинаро зада шикаст.

Пагоҳӣ боз хостгорҳо омаданд. Гуфтанд, ки агар ба тӯй розӣ нашавад, дар маҳалла шарманда мешавад. Тӯй шуд, тӯи дабдабанок. Падари Нозима ба навхонадорон калиди ҳавлии навсохтро ҳадя намуд. Падари домод бошад, ба арӯс калиди мошин ва ҳалқаву ангуштаринҳои олмосӣ тӯҳфа намуд. Фарзандон паи ҳам таваллуд шудан гирифтанд. Нозима ҳар ҳафта дар сари рули «Нексия» бо фарзандон хонаи падар меомад. Ҳамсояҳо бо ҳавас ба ӯ нигоҳ мекарданд.

Салим фирмаи хусусӣ дошт, ки фаъолияташ асосан аз хариду фурӯши маҳсулоти гуногун иборат буд. Нозима барои он аз дигар шаҳрҳо маҳсулоти зарурӣро меоварад. Се-чор рӯз дур аз оила бо дӯстони худ машғули тиҷорат мешуд. Тарбияи фарзандон асосан ба дӯши шавҳараш меафтид. Доимо аз душвории кору бори рӯзгор шикоят мекард. Нозима бошад, мегуфт: «Андак сабр кунед, духтари холаам имсол мактабро хатм карда ба хондан меояд, ӯ ба шумо ёрӣ медиҳад».

Он рӯз ҳам даррасид. Сайёраи аз деҳот омада хеле чаққон ва ширинзабон буд. Нозима ба ӯ бовар намуда, акнун дилпурона ба ҷойҳои дуродур мерафт. Ба номи худаш фирмаи дигар кушод. Савдо дар авҷ. Ҳушу ёдаш пулҷамъкунӣ буду халос. Ҳаммаслаконни нав ба нав меёфт. Салим аз ӯ миннатдор буд. Бо ким-чӣ хел мардон нисфишабӣ баромада рафта соатҳо намеомад, баъзан ширакайф меомад, чизе намегуфт. Сайёраи донишҷӯ бошад, фирефтаи ду-се сарулибоси қимматбаҳо ва суханони ширини Салим шуда буд. Дар батнаш кӯдак буд. Салим дуру дароз фикр кард:

«Сарвати кофӣ ғун шудагӣ. Боқимондаи умрро бо роҳату фароғат бояд гузаронам. Нозима қариб чиҳилсола мешавад. Сайёра акнун бистсола аст. Фарқ аз осмон то замин. Бояд аз баҳри Нозима гузашт. Лекин чи тавр?

Рӯзе бо фарзандон дар сари дастурхон нишаста аз Нозима гап кушод. Худро ғамгин вонамуд карда гуфт:

— Вақтҳои охир, модаратон феълу хӯяшро дигар кардааст. Аз ҳамсояҳо шарм медорам. Одамон дар бозгашт суханҳои нораво мегӯянд.

Наврасон хомӯш буданд. Ноҳост садои омадани мошин риштаи сӯҳбати онҳоро бурид.

— Ман худам дарвозаро мекушоям. Нозима барои мағозаашон маҳсулот оварда буд.

— Бачаҳо хобанд?

Ӯ бо яке аз ҳаммаслаконаш вориди хона шуданд. Баъди хӯроккӯрӣ, Нозима аз шавҳараш маблағи заруриро гирифта ба ҳамроҳаш дод ва ӯро барои то хонааш бурда мондан ба мошин нишаст. Салим бошад, боз ба хонаи хоби бачаҳо даромада аз духтараш доруи дарди сар пурсид ва ашкрезон:

— Ман дигар ба ин шармандагӣ тобу тоқат надорам, мегуфт ӯ аз ин сӯ ба ин сӯ қадам зада. Ба падари «бечораашон» раҳми фарзандон омад. Нозима зуд баргашта омад.

— Ман туро мекушам! — Салим ба Нозима ҳамла кард. Ту беҷогард шарманда! Ӯро аз мӯи сараш дошта сӯи таҳхона кашид ва қариб чаҳор рӯз ӯро дар он ҷо нигоҳ дошт. Фарзандон бошанд, аз модар рӯй гардониданд.

Дар ин миён Салим тилло ва чизҳои қимматбаҳоро пинҳон кард. Бо зӯрӣ ба ҳуҷҷатҳои зарурӣ имзои Нозимаро гирифт. Баъд ҳамаи либосҳои ӯро дар рӯи ҳавлӣ намоишкорона сӯзонд.

Нисфишабӣ, пои пиёда хонаи падар омад Нозима. Беҳолона ба девори хона такя намуд. Рӯю гарданаш харошида, доғи кабуд дар таги чашм. Пагоҳӣ ба фарзандонаш телефон кард. Онҳо дар ҷавоб «мо аз ин хел модари шарманда безорем» гуфтанд. Писари хурдакакаш Ғолибҷон «Оча!» гӯён гиря мекард. Баъди чанде духтараш Маъмура ӯро хонаи бибиаш овард.

— Модарат бистарӣ аст, намебинӣ?

— Э, худо занад, туву духтари беҳаётро!

Модари Нозима моту мабҳут гардида буд. Хост ба рӯи набераш тарсакие занад. Дастони пурзӯри Маъмура гулӯяшро буғӣ мекарданд. Ҳамсояҳои аз харҳаша огоҳ гашта онҳоро аз ҳам ҷудо карданд.

Нозима шавҳаршро ба суд дод. Аммо Салим дастболо шуд. Чунки ӯ ҳуҷҷатҳои заруриро тайёр карда монда буд. Саъю кӯшишҳои адвокат (ҳимоягар) бас рафтанд. Ягона тасаллуи дили Нозима Ғолибҷони дӯстрӯяк буд. Нозимаи бою бадавлат, ки бо як пероҳан монда буд, корро аз нав сар карданӣ шуд. Мошини падар ва тилловорҳои модарро фурӯхта, азми сафар кард. Аз Хоразм бо дорую дармон ва таҷҳизоти тиббӣ бармегашт. Салим ба одамони даркорӣ занг зада, ӯро аз доруву дармонкашонӣ маҳрум кард. Вақти тафтиш ду-се навъ доруе, ки хариду фурӯшаш фақат бо нишондоди шифокор фурӯхта мешавад, баромад. Ин ногувориро бо азоб паси сар кард. Ба писарони додараш ҳамроҳ карда тӯи Ғолибҷонро низ гузаронид. Вақти маросими «Хатна» дардаш дучанд шуд. Ҳама ба ӯ менигаристанд. Дар нигоҳи онҳо як маъно буд: «Падар зинда, ҳавлию дар ҳаст, лекин писарчаро дар хонаи тағо хатна мекунанд».

«Аз паи сарват шуда на ба тарбияи фарзандон эътибор додаму на дили шавҳарро ёфтам. Хок бар сари ман!».

Рӯзҳо мегузаштанд. Сари хами падару бародарон, чеҳраи ошуфтаи модарро дида дилаш об мешуд. Аз дӯстони корчаллонаш қарз гирифту роҳи Маскавро пеш гирифт. Акнун ӯ як мақсад дошт: бо кадом роҳ набошад, сарват ғун карда, ҷои чизҳои аз дастдодаашро пур кардан.

❋❋❋

Холаи Ӯғилой пайваста занг мезанад. Бо шунидани овозаш набераш Собир гӯшаки телефонро мемонад. Ӯ ҷигархун мешавад:

— Ҳамсояҷон, телефонамон кор намекунад. Телефони шуморо ҳам банд кардам, узр. Ман инҳоро пазмон шудам. Инҳо бошанд, овози маро фаҳмидан намехоҳанд.

— Бемалол, хола, телефон кардан гиред. Ин дафъа ман бо онҳо гап занам.

— Алло, ин чӣ беинсофист? Модаркалонатон ош дам карда шуморо интизоранд, ҳеҷ набошад, додари хурдиатро нишон деҳ. Ба ин кас-ку раҳмат намеояд Анора, ба додарчаи хурдат тараҳҳум кун! Гиряи ӯро шунида истодаем, охир. Ғолибҷон «ба пеши бибиам меравам» гӯён гиря мекард.

— Агар очаам дар он ҷо набошад, мебарам.

— Нест, нест, бачем илтимос, биёед.

Собир савори мошини модар бо Ғолиб дар назди дарвозаи модаркалон таваққуф кард.

— Ту ҳам ба дарун даро, Собирҷон.

— Не, ман ба хонадоне, ки модари ноинсофам калон шудааст, намедароям.

— Эҳ, худо барои кадом гуноҳҳоям ба ман чунин ҷазоро раво дидӣ? Ёқуб-амак сарашро дошт. «Ёрии таъҷилӣ» омад. Собир даст дар миён ҳамаи инро лоқайдона тамошо мекард.

Улдон ҚАРАЕВА.

Ба қарибӣ тарбиягирандагони Мактаби олии давлатии рақси миллӣ ва хореографияи Тошканд Мадина НИЁЗОВА ва Нурҷон ҚУЛИБОЕВ дар ҷашнвораи байналмилалии рақси «Ҷавонии балет — 2002» дар шаҳри Киев ширкат намуда, бо ҷоиза баргаштанд.

Ҷоизаи Мадина ва Нурҷон

То рӯзҳои охир ба ин ҷашнвора рафтан ва ё нарафтани Мадина ва Нурҷон зери суол монда буд, зеро харҷи роҳ ва буду бошӣ онҳо ба ӯҳдаи худи онҳо гузошта шуда буд. Аммо бо ҳиммати Ширкати миллии ҳавопаймоии «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари» ва Вазорати фарҳанги Ӯзбекистон ин масъала ҳал гардид ва раққосони мо роҳи Киевро пеш гирифтанд.

Дар ин ҷашнвора, ки дар Театри калони давлатии опера ва балети Киев ба номи Т.Шевченко барпо шуд, намояндагон аз даҳҳо кишвари ҷаҳон ширкат доштанд, ки раққосони ИМА, Британияи Кабир, Олмон, Австрия, Исроил, Ҷопон, Швейтсария, Русия аз ҷумлаи онҳо буданд. Аммо Мадина ва Нурҷон ягона ҷуфте аз минтақаи Осиёи Марказӣ буданд. Ва эҳтимол ҳамин масъулият буд, ки онҳо то ҳадди имкон кӯшиш намуда, ҷои ифтихории сеюмро ба даст оварданд.

Барои Мадинаи шонздаҳсола ин муваффақияти аввалин дар арсаи байналмилалӣ мебошад. Ва бо Нурҷон низ ҳамроҳ рақсиданро ба қарибӣ оғоз намудааст. Аммо азбаски падар ва модари Мадина — Ҳамид ва Карима тамоми умр дар соҳаи сирк кор кардаанд, муҳаббати ӯ ба ҳунар ва хусусан ба рақс аз кӯдакӣ зуҳур намуда буд. Умед аст, ки ин раққосон муваффақияти бадастомадаро танҳо аввали кори бузургу пурмашаққат меҳисобанд.

О. СТУЛИНА.

Дар сурат: Мадина НИЁЗОВА ва **Нурҷон ҚУЛИБОЕВ**.

Китоби нав

Қатрае аз дарё

Бо кӯшишу ғайрати фолклоршиносон ва олимони лаҳҷашиноси Пажӯҳишгоҳи забон ва адабиёти ба номи Рӯдакӣ ва Донишгоҳи миллии Тоҷикистон маводи зиёд гирдоварӣ шуда, баъзе паҳлӯҳои эҷодиёти шифоҳии мардум ва лаҳҷаҳои бисёр маҳалҳои тоҷикони вилояти Қашқадарё баррасӣ ва тадқиқ гардидааст. Аз ҷумла нашр ва пешкаши хонандагони азиз гардидани ҷилди сеюми «Фолклори тоҷикони водии Қашқадарё», ки гирдоварандагон, таҳиякунандагон ва тавзеҳдиҳандагон Рашид Қодиров ва Рӯзӣ Аҳмадов мебошанд, далели фикри болоӣ мебошанд. Муҳаррири масъули ин ҷилд академик Раҷаб Амонов мебошад.

Дар ин ҷилд 1812 зарбулмасал, 429 чистон, 96 боварӣ, 293 байт, 224 дубайтӣ, рубоӣ, қитъа, майдабайтиҳо, 120 суруд ва 197 намунаи фолклори ба ӯзбекӣ эҷоднамудаи тоҷикон ҷамъ оварда шуда, дар охири китоб дар бораи гӯяндагон, ҷои зисти онҳо маълумот дода шудааст.

Аз фурсат истифода намуда, чунин ақидаи гирдоварандагонро, ки хеле ҷолиби диққат мебошад, ба таваҷҷӯҳи хонандагони арҷманд расонидан мехоҳем. Маълум аст, ки дар Ҷумҳурии Ӯзбекистон, аз ҷумла водии Қашқадарё, тоҷикону ӯзбекон урфу одати муштарак доранд. Аз ин рӯ дар офаридани матнҳои фолклорӣ низ аз забони ҳамдигар истифода бурдаанд, дар натиҷа аз байни мардум матнҳои зиёдеро метавон пайдо кард, ки ба ду забон гуфта ё суруда шудаанд. Яке аз масъалаҳои муҳимтарини фолклоршиносӣ, ки дар ҷумҳуриҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон ба он камтар таваҷҷӯҳ додаанд, ба таври муштарак, муқоисавӣ ва типологӣ омӯхтани фолклори мардуми тоҷику ӯзбек мебошад. Чунки гӯяндагоне мавҷуданд, ки худ тоҷиканд, бисёр асарҳои халқии ӯзбекиро азхуд кардаанд, ё баръакс ӯзбеконе ҳастанд, ки асарҳои халқии тоҷикиро дар ёд доранд ва ин масъала гирдоварӣ ва тадқиқи алоҳидаро тақозо менамояд. Аз ин сабаб дар китоб баъзе намунаҳои ба забони ӯзбекӣ гуфта ё сурудаи тоҷикон оварда шудааст.

Ҳамин тавр ранҷи бисёрсолаи гирдоварандагон дар се ҷилд бо номи «Фолклори тоҷикони водии Қашқадарё» нашр карда шуда, ба ҳукми хонандагони азиз пешниҳод карда шуд. Чи тавре ки гирдоварандагон таъкид намудаанд, дар се ҷилд нашр шудани «Фолклори тоҷикони водии Қашқадарё» маънои онро надорад, ки ҳоло дар байни тоҷикони водӣ гуфтан ва сурудани осори мардумӣ дигар боқӣ намонда бошад, зеро маводи гирдовардаи таҳиякунандагон қатрае аз дарё мебошад.

Бинобар ин дар оянда мутахассисони адабиёти шифоҳӣ, лаҳҷашиносӣ, адабиётшиносӣ, мардумшиносӣ, дӯстдорони ганҷинаи маънавии халқ ва ҷавонони ҷӯянда маводи тоза ба тоза ба даст оварда, хазинаи маънавии тоҷиконро ғанӣ мегардонанд.

Эркин САИДОВ.

Беҳтарин ҳунарманд, фермер ва тадбиргар...

Марҳилаи аввали озмун — азназаргузаронии «Ташаббус — 2002», ки баҳри тараққӣ додани соҳибкории хурду миёна равона шудааст, аллакай анҷом ёфта буд. Ва аз ҳамаи навоҳии вилояти Ҷиззах зиёда аз 30 нафар коркунони ин соҳа дар марҳилаи вилоятӣ ширкат варзиданд. Дар ин намоишгоҳ беҳтарин офаридаҳою намунаҳои хуби ҳунармандӣ маҳсулотҳои гуногуни хоҷагии қишлоқ ба маърази тамошо гузошта шуд. Мутасаддиёни озмун ниҳоят баъди омӯзишу санҷиши дақиқ се нафар ғолибро эълон карданд. Мувофиқи он Ҳилола Акрамова аз ноҳияи Ҷиззах беҳтарин ҳунарманд, Қобил Сатторов аз хоҷагии фермерии «Зоҳидҷон»-и ноҳияи мазкур ва аз ноҳияи Бахмал Ёқубҷон Размонов саратарин фермеру тадбиргари вилоят дониста шуданд. Ба онҳо аз тарафи палатаи тадбиргарон, Иттиҳоди хоҷагиҳои фермеру деҳқонии ҳокимияти вилоят ва дигар ҳомиён мукофотҳо супурда шуд. Ғолибон дар марҳилаи ҷумҳурӣ иштирок намуданд.

Вохӯрӣ бо халқ

Аз ба вазифаи ҳокими ноҳияи Фориш таъин шудани Байрам Узоқов вақти зиёд нагузаштааст. Ӯ зуд-зуд ба қишлоқҳои гирду атроф баромада, бо аҳолӣ вомехӯрад. Аз ҷумла, ба қарибӣ бо сокинони деҳаҳои Османсой, Сайёд, Ана-муна вохӯрда, бо муаммоҳои ҷойдошта шинос шуд. Мисли ҳамин ба деҳаи Ӯхм омада, бо бошандагони он ва дигар деҳаҳои ба он ҳамсоя, ки ин ҷо ҷамъ шудаанд, вохӯрда, аз худи онҳо як-як масъалаҳои ҳалталаберо шунида, фикру мулоҳизаашро баён намуд. Маълум гардид, ки дар дӯконҳои деҳа 8 навъи маҳсулоти хӯрокӣ на ҳамеша ҳастанд. Дар хонаҳо зуд-зуд барқ хомӯш мегардад. Каросин, бензин барин сӯзишворӣ хеле камчин аст. Дар атарҳои чӯпонони хоҷагӣ автолавкаҳои сайёр ташкил кардан лозим аст. «Ин муаммоҳои зикршуда ҳал шаванд, мувофиқи мақсад хоҳад буд», гуфтанд мӯйсафедони деҳ. Ҳокими ноҳия ваъда дод, ки тадбирҳо андешида, барои ҳалли ин масъалаҳо камар мебандад. Ва иштироккунандагони вохӯрӣ бо ин ақида пароканда шуданд, ки агар ин муаммоҳо тезтар дафъ шаванд, ихлосу боварӣ ба раҳбар хоҳад афзуд.

Анорбой НАЗАРОВ.
Хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилоятҳои Ҷиззаху Навоӣ.

Суғурта кафолатгари хуб

Дар шароити иқтисоди бозоргонӣ тамоми муносибатҳо, аз он ҷумла муносибатҳои истеҳсолӣ дар пойгоҳи шартнома ба рӯи об бароварда мешаванд. Аз ин мебарояд, ки хоҷагии ширкатӣ, хоҷагии фермерӣ ва дигар шаклҳои моликият мебояд ба мақсади таъмини барқарории маҳсулоти рӯёндашаванда онро пешакӣ суғурта карданашон лозим аст. Яъне суғурта кафолатгари хуб барои ҳосил ва пешгирӣ кардани роҳи ҳар гуна зарар мегардад.

Аз он ҷумла, масъалаи бартараф сохтани оқибатҳои камчинии об ҳам ба зиммаи ташкилотҳои ширкати «Ӯзагросуғурта» гузошта шудааст.

Дар вилояти Бухоро дирексияи давлатии ширкати мазкур фаъолият пеш мебарад. Соли гузашта дирексияи мазкур бо 448 хоҷагии ширкатӣ, 1298 хоҷагии фермерӣ шартномаро ба имзо расонда буд. Чун солҳои пешина барои бартараф намудани оқибатҳои камобӣ ба ин хоҷагиҳо маблағи суғурта дод. Умуман дар бадали се соли охир дирексияи мазкур ба хоҷагиҳои фермериву ширкатии вилоят ба андозаи 82 миллиону 706,1 ҳазор сӯм пардохтҳои суғуртавиро додааст.

Дар сурат: директори дирексияи вилоятии бухорогии Ширкати «Ӯзагросуғурта» **Убайдулло ХӮҶАЕВ** (аз чап дуюм) бо коркунони шӯъбаи нақшаву иқтисод **Ҷамшед СОБИРОВ, Саодат ХОЛИҚОВА, Танзила ГАЙНУЛЛИНА.**

Матн ва сурати Собир ЗУФАРОВ (ӮзА).

Оё шумо медонед?

Ҷопониён аз ҷиҳати бардавомияти умр дар ҷаҳон ба ҷои аввал баромаданд. Яъне синну соли миёнаи умргузаронии мардон дар ин ҷо ба 76, занон бошад, ба 82 расид. Олимон вазъи кунунии Ҷопонро муоина карда, онро ҳақиқатан пешрафти инқилобӣ мепиндоранд. Зеро дар Ҷопон дараҷаи камбисотӣ ҳамоно баланд аст. Одамон нисбат ба дигар мамлакатҳо бештар кор мекунанду дар айни замон ҳаёти дилбазанро аз сар мегузаронанд.

Олимон ба ин нишондиҳандаи баланд ноил гаштани ҷопониёнро дар инҳо мебинанд: комёбиҳо дар соҳаи тиб, баланд будани дараҷаи санитария, завқу шавқи баланд нисбати тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, дуруст истеъмол кардани хӯрок. Яъне ҷопониҳо маҳсулоти баҳрӣ, биринҷи ҷӯшондашудаи бенамак, меваву сабзавот ва равғани чорворо бештар истеъмол мекунанд. Аз ҳамин сабаб миқдори маризиҳои дилу раг, саратон ниҳоят кам аст. Дар айни замон танҳо ҷои сабзро истеъмол намудани онҳо ҳамчун асрори дарозумрӣ тавзеҳ дода мешавад.

❋❋❋❋❋

Ҷои сабз доруи аз ҳама хуб барои табобати маризиҳои фишори хун ва дил ҳисобида мешавад. Дар айни замон вай дар бобати пешгирии маризии тарбод ва ҷигар низ нақши калоне мебозидаасту бештар витамини С-ро меовардааст. Ба мубодилаи равған кӯмаки калон мерасондааст. Ба фикри олимони ҳуландӣ шахсе, ки ҳар рӯз даҳ ва аз он бештар пиёла ҷои кабуд менӯшад, нисбат ба дигарон ниҳоят кам ба маризии саратон дучор мегардидааст. Фарқи вай аз ҷои сиёҳ дар ҳамин будааст, ки дар таркибаш 17-20 фоиз бештар моддаҳои фоидабахшро доштааст.

❋❋❋❋❋

Олимони олмонӣ тасдиқ мекунанд, ки шарбати помидор ва хамираи он дар бобати ҳифз кардани пӯст аз ҳар гуна нурҳо воситаи хеле муҳим ба ҳисоб меравад. Мунтазам тановул кардани он пӯстро нарму маҳин мегардонад. Олимон таҷриба карда диданд, ки 40 грамм хамираи помидор ва равғани биҳӣ рӯзе се маротиба истеъмол гардад, қобилияти ба нурҳо муқовимат нишон додани пӯстро дучанд зиёд мекардааст. Умуман, истеъмоли як килограмм помидор дар давоми як ҳафта имкон медиҳад, ки пӯст аз таъсири нурҳои мухталиф эмин нигоҳ дошта шавад.

❋❋❋❋❋

Пули аз ҳама дароз дар вилояти Ямагути Ҷопон ба истифода супурда шуд, ки дар давоми ҳафт сол сохтмонаш давом кард. Дарозии пул ба 17,8 километр баробар аст. Ба қад кашидани он 130 миллион доллар сарф намуданд. То ҳоли ҳозир кӯпруки Курумаи Скинава пули аз ҳама дарозтарин ҳисобида мешуд.

❋❋❋❋❋

Албоми «Триллер»-и сарояндаи машҳур Майкл Ҷексон ба дараҷаи рекордӣ дар ИМА ба фурӯш рафт. Аз гуфтаи намояндаи фирмае, ки бо фурӯши он машғул аст, то ҳол 26 миллион нусхаи «Триллер» ба фурӯш рафтааст.

Чунин комёбӣ соли 1982 бори аввал ба Ҷексон ёр гардида буд. Вале соли гузашта албоми гурӯҳи «Иглз» аз рекорд дар ин бобат гузашт. Ҳамин тавр, Ҷексон дар бобати фурӯши албом низ шӯҳрати аввалаашро барқарор карда, боз ба ҷои аввал баромад.

❋❋❋❋❋

Ҳоли ҳозир дар соҳаи тиб аз заҳри мор барои табобати маризиҳои мухталиф истифода мебаранд. Аз хабарҳо маълум мегардад, ки заҳри морро дар бобати табобати милки дандон ҳам истифода мебаранд. Ба гуфти духтури машҳур З.Баркаган заҳри мори гюрзаро барои паст кардани суръати хунравӣ истифода бурдааст. Аз заҳри мори афъӣ барои табобати маризии фишори хун ҳам истифода мебаранд. Дар айни замон заҳри мори афъӣ барои боздоштани афзоиши нишонаҳои саратон истифода гардида, самараи хуб бахшидааст.

Олими фаронсавӣ Госе соли 1933 барои табобати 45 нафар шахси гирифтори маризии саратон заҳри мори афъиро рустӣ истифода бурданашро дар анҷумани илмӣ ошкор сохтаасту аз гуфтаҳояш баъзеҳо ба тааҷҷуб афтода, ӯро девона пиндоштаанд.

Шифокорони тошкандӣ бошанд, заҳри мори афъиро барои тайёр кардани доруи кобротоксин истифода бурданду тавассути он маризии саратони ҳайвонҳоро табобат карданд. Дар ин таҷриба баъзе одамон ихтиёран иштирок намудаанд.

Аз заҳри мор тайёр гардидани гюрзотоксин, випратокс барин доруҳо ҳам ба аҳли ҷамъият маълум аст.

❋❋❋❋❋

Соҳаи тибби Ҳиндустон ҳам пеш меравад. Аз он ҷумла, онҳо ба тайёр кардани лабсурхкунакҳо аз алафҳову гиёҳҳои мухталиф шурӯъ карданд, ки самараи хуби табобатӣ доштанашро дар амал собит мекунанд. Ва ин лабсурхкунакҳо барои бедор сохтани ҳиссиёти инсон, мубориза бурдан ба муқобили мондашавӣ, расо гардондани ақли инсон кӯмаки калон мерасондаанд. Аз ҳамин сабаб лабсурхкунакҳо ҳам барои мардон ва ҳам занон тайёр карда мешаванд. Лабсурхкунакҳои мардон бошад, аз ранги лабашон фарқ намекунад ва аз ҳамин сабаб онро касе пай бурданаш душвор аст.

❋❋❋❋❋

Тадқиқот собит намуд, ки ҳуландиҳо аз ҳама қадбаландҳо дар Аврупо будаанд. Бо назардошти он дар сохтмони биноҳо ва офариниши автомобилҳо андозаҳои нав ҷорӣ гардид. Аз он ҷумла, баландии дарҳои даромад 2 метру 12 сантиметр муқаррар гаштанд. Ва он мувофиқи таклифи худи шаҳрвандон амалӣ гардонда мешавад.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ӯзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Турдиқулов.

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе мебарояд.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г - 259.
Теъдоди чоп 3000.

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: **Т. ИКРОМОВ.**
Мусаҳҳеҳон: Ф. ДОНИЁРОВА, Ҳ. КАМОЛИДДИНОВА.
Саҳифабанд: Г. Раҳимова.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.